

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Vliv legislativních změn na vnímání a informovanost o
problematice domácího násilí**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ PRÁCE**

Autor: Tereza Bandíková

Vedoucí práce: PhDr. Martina Hrušková, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci s názvem Vliv legislativních změn na vnímání a informovanost o problematice domácího násilí vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. srpna 2020

.....

Bandíková Tereza

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí práce PhDr. Martině Hruškové, Ph.D. za její cenné rady a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zapojili do mého výzkumu, za jejich ochotu a čas strávený vyplňováním dotazníku.

Vliv legislativních změn na vnímání a informovanost o problematice domácího násilí

Abstrakt

Problematika domácího násilí je velice vážná a dostatečná informovanost o tomto sociálním problému je velice důležitá. Cílem bakalářské práce je zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Dále zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a zjistit výhody a nevýhody této ratifikace.

V teoretické části je charakterizováno domácí násilí, jeho znaky, formy, příčiny, identifikace a důsledky. Je zde popsán cyklus domácího násilí a osoby zúčastněné, kterými jsou oběť a násilná osoba. V oblasti řešení domácího násilí je popsána prevence domácího násilí a legislativní opatření včetně jejich nedostatků a Úmluva Rady Evropy. Důležitou součástí je role sociální práce.

Sběr dat proběhl pomocí kvantitativní výzkumné strategie. Pro získání dat byla zvolena metoda dotazování a technika vlastního dotazníku. Vyhodnocení dat proběhlo pomocí programu Microsoft Excel. Testování hypotézy proběhlo pomocí programu IBM SPSS metodou jednofaktorové analýzy rozptylu ANOVA. Výzkumné otázky zjišťovaly informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice domácího násilí a vliv ratifikace Úmluvy Rady Evropy na území České republiky. Hypotéza: Vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty Jihočeské univerzity závisí na studovaném oboru. Z výsledků je patrné, že vnímání Úmluvy Rady Evropy respondenty se významně neliší v závislosti na studovaném oboru.

Výsledky výzkumu mohou být využity odborníky, kteří se zabývají problematikou slabé informovanosti o dané problematice a ke zlepšení této situace.

Klíčová slova

domácí násilí; informovanost; zákonná opatření; bezpečnostní plán; Istanbulská úmluva; sociální práce

The Impact of Legislative Changes on Perception and Awareness of Domestic Violence Issue

Abstract

The issue of domestic violence is a very serious and sufficient awareness about this social problem is very important. The bachelor thesis is devoted to find out the awareness of the University of South Bohemia students about this issue, prevention, occurrence, consequences and possibilities of domestic violence solving. Furthermore, to find out the approaches of University of South Bohemia students to the ratification of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating of Violence against women and domestic violence and to find out the advantages and disadvantages of this ratification.

Theoretical part characterizes domestic violence, its features, forms, causes, identification and consequences. It describes the cycle of domestic violence and the persons involved, which are the victim and the violent person. In the field of dealing with the domestic violence, the prevention of domestic violence and legislative measures, including their shortcomings and the Convention of the Council of Europe are described. An important part is the role of the social work.

The data collection was performed using a quantitative research strategy. To obtain the data, the method of questioning and the technique of own questionnaire were chosen. The collected data were evaluated using Microsoft Excel. The hypothesis was tested using IBM SPSS method of using one-way analysis of variance ANOVA. The research questions examined the awareness of students at the University of South Bohemia on the issue of domestic violence and the impact of the ratification of the Convention of the Council of Europe on the territory of Czech Republic. Hypothesis: The perception of the Convention of the Council of Europe on Preventing and combating of violence against women and domestic violence by students of the University of South Bohemia depends on the field of study. The results show that the respondents' perception of the Council of Europe Convention does not differ significantly depending on the field of study.

Results of the research can be used by experts who deal with the issue of poor awareness of the domestic violence issue and to improve this situation.

Key words

Domestic violence, awareness, legislative measures, security plan, Istanbul Convention, social work

Obsah

ÚVOD.....	9
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Teoretické vymezení problematiky domácího násilí	10
1.1.1 Pojem domácí násilí.....	10
1.1.2 Znaky domácího násilí.....	10
1.1.3 Formy domácího násilí	11
1.1.4 Cyklus domácího násilí.....	12
1.1.5 Příčiny domácího násilí	13
1.1.6 Oběti domácího násilí	14
1.1.7 Násilná osoba.....	15
1.1.8 Identifikace domácího násilí.....	16
1.1.9 Důsledky domácího násilí.....	17
1.2 Řešení problematiky domácího násilí	18
1.2.1 Prevence domácího násilí	18
1.2.2 Vývoj právní úpravy	19
1.2.3 Zákonná opatření	20
1.2.4 Legislativní nedostatky	21
1.2.5 Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva).....	22
1.2.6 Role sociální práce v případě řešení problematiky domácího násilí	22
1.2.7 Bezpečnostní plán.....	23
1.2.8 Organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí	24
2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	26
2.1 Cíl práce	26
2.1.1 Dílčí cíle.....	26
2.2 Výzkumné otázky.....	26
2.3 Hypotéza	26
2.3.1 Operacionalizace.....	26
3 METODIKA	28
3.1 Výzkumná strategie.....	28
3.2 Metody a techniky sběru dat	28
3.3 Výzkumný soubor	28
3.4 Etika výzkumu	29

4	VÝSLEDKY	30
4.1.	Popisná statistika	30
4.2.	Statistické zpracování hypotézy	38
5	DISKUZE	40
6	ZÁVĚR	44
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	46
	PŘÍLOHY	51
	SEZNAM ZKRATEK	55

ÚVOD

Slovo domov může být synonymem místa bezpečí a jistoty. Ovšem opak je v mnohých případech pravdou. I prostředí domova se může stát místem nahánějícím strach. Tato skutečnost není bohužel výjimečná, dalo by se říci, že je až běžná.

Domácí násilí se v posledních letech stalo nepřehlédnutelným sociálním problémem. I přesto, že došlo k pokrokům, kdy se ze sociálního tabu stal diskutovaný problém, prevence této problematiky není dostatečně vyvinutá a tento problém vyžaduje zvýšenou pozornost. Pro okolí může jít o soukromou záležitost, kterou by si dle nich měli vyřešit sami účastníci násilí. Vzhledem k tomu, že se o násilí mlčí, ani samy oběti neví, zda se mohou spolehnout na podporu zvenčí. Oběti mají strach z násilníků, ale i obavy z reakcí svého okolí. Jedním ze základních předpokladů, které potřebuje oběť k postavení se proti násilí, je právě informovanost. Oběť potřebuje informace o svých právech, možnostech a institucích, na něž se může obrátit.

Právě proto jsem se problematice informovanosti o domácím násilí rozhodla věnovat i ve své bakalářské práci. Zabývám se v ní informovaností studentů Jihočeské univerzity. Cílem je zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Dále chci zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a také zjistit výhody a nevýhody této ratifikace.

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část bude zaměřena na obecné vysvětlení problematiky domácího násilí. Bude zde popsána definice domácího násilí, dále zde bude popis účastníků, důsledků a možností řešení domácího násilí včetně prevence a právní úpravy domácího násilí v České republice.

V praktické části budou popsány cíl práce a předpokládaná hypotéza. Bude zde popis metod a postupů použitých při kvantitativním výzkumu a výsledky tohoto výzkumu.

V diskuzi bude zrekapitulován výzkum porovnaný s odbornými publikacemi. Nakonec bude bakalářská práce shrnuta v závěru, v němž budou zhodnoceny cíle práce a popsán její předpokládaný přínos.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Teoretické vymezení problematiky domácího násilí

1.1.1 Pojem domácí násilí

Pro vysvětlení domácího násilí je důležitý pojem násilí v rodině, jenž lze dle Špatenkové (2011) definovat jako bezprávně vynucenou moc některého člena rodiny nad jiným členem, případně členy. Špatenková a Ševčík (2011) definují domácí násilí jako zvláštní variantu násilí v rodině, pro něž je typická vztahová asymetrie, a narozdíl od rodinného násilí je při domácím násilí výraznější vázanost na konflikty a na uplatňování kontroly a moci. Ševčík (2011) chápe domácí násilí jako podmnožinu násilí v rodině. Další podmnožinou násilí v rodině je týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte dospělým, jenž je nazývané jako syndrom CAN (Ševčík, 2011).

Existuje mnoho dalších definic domácího násilí, například důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb., zákona, který mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon domácí násilí popisuje takto: „*Domácí násilí je označení pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v důsledku kterého dochází nebo hrozí, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byli spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě.*“.

Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí (2007) charakterizuje domácí násilí jako „*fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah*“. Aliance proti domácímu násilí (2007) zdůrazňuje, že je nutno naplnit všechny znaky, aby bylo možno násilí označit za domácí.

1.1.2 Znaky domácího násilí

Definičními znaky domácího násilí jsou opakování a dlouhodobost, eskalace (stupňování), jasné a neměnné rozdělení rolí a neveřejnost (Buskotte, 2008).

Prvním znakem je opakování a dlouhodobost. To dle Paprsteinové et al. (2019) vystihuje skutečnost, že domácí násilí probíhá a vyvíjí se v čase – nejedná se tedy o jednorázový incident. Ačkoliv dle Paprsteinové et al. (2019) nelze z jednoho útoku určit, zda jde o domácí násilí, může jít o jeho zrod.

Eskalací se dle Buskotte (2008) rozumí stupňování od urážek přes psychické snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. Čuhelová (2016) upozorňuje, že tento znak je nově označován za podpurný, protože ve všech případech domácího násilí k tomuto znaku nedochází.

Jasně a neměnně rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné značí, že pokud jde o vzájemné napadání, hádky či spory, při nichž se násilné a ohrožené osoby střídají, nejde o domácí násilí (Buskotte, 2008).

Vzhledem k tomu, že dalším znakem je neveřejnost, upozorňuje Paprsteinová et al. (2019) na realitu, kdy dochází k násilí v soukromí, bez účasti svědků. Oběti tato skutečnost zhoršuje možnost uskutečnit potřebné kroky k řešení situace (Paprsteinová et al., 2019). Tímto problémem se ve své publikaci zabývala i Snyderová, která upozorňuje na to, že zapojení jiných osob do cyklu násilí může být spouštěčem daleko horšího způsobu, a proto se oběti bojí vyjít s problémem na povrch, protože věří, že nemají jinou možnost než přetrvat v tichu (Cole, 2019).

1.1.3 Formy domácího násilí

Špatenková a Ševčík (2011) popisují základní formy domácího násilí, jimiž jsou fyzické násilí, psychické násilí, sexuální násilí, sociální násilí a ekonomické násilí.

Fyzické násilí je dle Buskotte (2008) fyzické ubližování, zahrnující širokou škálu nebezpečných forem napadení a zneužívání. Fyzické násilí může začínat nevinným pohlavkem, později ale dochází například ke kopání a škrcení, může ale končit až pokusem o vraždu či zavražděním (Buskotte, 2008).

Psychické násilí může být označováno také jako emocionální či citové (Špatenková a Ševčík, 2011). Špatenková a Ševčík (2011) upozorňují, že se jedná o obtížně identifikovatelnou formu domácího násilí, protože nezanechává žádné viditelné stopy jako například násilí fyzické, a může mít závažnější důsledek, především na sebedůvěru, sebevědomí, sebepojetí či sebeúctu oběti. Existují dva druhy psychického násilí, a to

verbální a neverbální (Špatenková a Ševčík, 2011). Neverbální psychické násilí popisuje Špatenková a Ševčík (2011) například jako ničení osobních věcí oběti. Verbální psychické násilí dle autorů může zahrnovat například slovní napadání, urážení, vyhrožování a další.

Za sexuální násilí je považován nucený až násilný pohlavní styk (Buskotte, 2008). Tento druh násilí může mít mnoho podob, Buskotte (2008) vyzdvihuje naléhání k určitým sexuálním praktikám, jež jsou oběti nepříjemné, případně nucené sledování pornofilmů či způsoby obtěžování a zraňování.

Ekonomickým násilím se dle Špatenkové a Ševčíka (2011) rozumí omezování přístupu oběti k financím, kdy má násilná osoba úplný dohled nad příjmy a výdaji, a tím získává moc a kontrolu nad ohroženou osobou.

Sociální násilí může mít projevy sociální izolace oběti od rodiny či přátel, případně využívání blízkých osob ohrožené osoby jako nátlaku na ni (Špatenková a Ševčík, 2011). Sociální násilí bývá některými autory přiřazováno k násilí psychickému (Buskotte, 2008).

1.1.4 Cyklus domácího násilí

Vzhledem k tomu, že hlavním znakem domácího násilí je opakování a dlouhodobost, je domácí násilí rozděleno do cyklicky se opakujících etap (Střílková a Fryšták, 2009). Cyklem domácího násilí se ve svém výzkumu zabývala L. E. Walkerová již v roce 1979, kdy určila 4 fáze domácího násilí:

1. Hromadění (vzrůstání) napětí
2. Incident
3. Usmíření
4. Klid

(Špatenková a Ševčík, 2011).

Jiní autoři, jako například Střílková a Fryšták (2009) anebo Buskotte (2008), popisují tři fáze cyklu domácího násilí. Jsou to fáze stupňování napětí, fáze násilí a fáze líbáněk.

Fázi napětí charakterizuje Špatenková a Ševčík (2011) jako fázi, ve které se zhoršuje atmosféra mezi partnery. Střílková a Fryšták (2009) uvádí, že u násilné osoby převládá

podrážděnost a vznětlivost, zatímco ohrožená osoba má snahu být pozorná a snaží se vyhnout konfliktu.

Fáze, při níž dochází k násilí je vysvětlována jako etapa, kdy násilná osoba ztrácí kontrolu nad svým konáním, které přechází v samotné násilí a oběť se stává bezmocnou Střílková a Fryšták (2009). Následně si dle Špatenkové a Ševčíka (2011) agresor uvědomuje, že by jej mohla osoba ohrožená chtít opustit, čímž by nad ní agresor ztratil kontrolu a moc, a proto mění své násilné chování v chování, kdy se omlouvá a slibuje, že už nic takového dělat nebude. Tato fáze je nazývána fází líbánek, protože agresor nosí ohrožené osobě dárky či květiny a oběť slibům násilnické osoby věří a doufá, že se vztah urovná (Špatenková a Ševčík, 2011).

Walkerová rozlišuje ještě fázi klidu, která je dle Špatenkové a Ševčíka (2011) mnohdy přiřazována k fázi usmiřování. Jedná se o fázi, při níž je klid a ve vztahu se nevyskytují žádné násilné znaky (Špatenková a Ševčík, 2011). Je nutno připomenout, že problémy ve vztahu trvají dál a později dle Špatenkové a Ševčíka (2011) přesahují v etapu napětí.

Cyklus domácího násilí se může až nespočetněkrát opakovat a může setrvávat různě dlouho, až do doby, kdy je nějakým způsobem přerušen (Špatenková a Ševčík, 2011). Paprsteinová et al. (2019) uvádí, že se ohrožená osoba dostává do kruhu, kdy jsou fáze klidu nahrazovány fázemi násilí, a jehož výsledkem je stoupající vyčerpanost, čímž oběť ztrácí skutečný pohled na realitu.

1.1.5 Příčiny domácího násilí

Paprsteinová et al. (2016) popisuje, že příčiny vzniku domácího násilí jsou u každého případu individuální, určuje ovšem čtyři prameny vzniku, kterými jsou společnost, sociální situace, rodinné zázemí a osobnost násilné osoby.

Ševčík et al. (2011) ve své publikaci vystihuje teorie příčin vzniku domácího násilí. Prvním přístupem jsou dle Ševčíka et al. (2011) teorie jednofaktorové, tedy teorie psychologické, sociologické a feministické. Druhým pojetím jsou multifaktorové přístupy, které ve svém modelu sjednocují jednofaktorové přístupy (Ševčík et al., 2011) Nejznámějším je Duttonův kauzální model, jež pracuje se čtyřmi rovinami příčin vzniku domácího násilí – jsou to makrosystémová, mikrosystémová, exosystémová a ontogenetická rovina (Ševčík et al., 2011).

Makrosystémovou rovinu Ševčík et al. (2011) charakterizuje jako tzv. kulturní úroveň, druhou, mikrosystémovou rovinu popisuje jako rodinnou úroveň, exosystémovou jako komunitní úroveň a poslední, ontogenetickou rovinu jako úroveň individuální.

1.1.6 Oběti domácího násilí

Osoby ohrožené domácím násilím jsou dle Paprsteinové et al. (2019) v násilném vztahu obětí. Oběti domácího násilí se dle autorky však nemusejí projevovat příznaky, jež jsou pro oběti násilných činů charakteristické. Pro oběti domácího násilí je spíše příznačné ospravedlňování a zlehčování chování násilné osoby a také pocit zavinění tohoto chování, na násilné osobě jsou citově závislé, snaží se přizpůsobit jejím požadavkům, a tím udržet společné soužití (Paprsteinová et al., 2019). Paprsteinová (2019) popisuje, že čím více se ohrožená osoba snaží, tím více se násilí zhoršuje. Osoby ohrožené jsou ve vztahu s násilnou osobou uvězněny strachem (Paprsteinová et al., 2019). Násilná osoba obavou z toho, že by oběť chtěla vztah ukončit, začíná dle Paprsteinové et al. (2019) vydírat, vyhrožovat a přesvědčovat oběť, že právě ona je vinna za danou situaci. Oběti se stydí nejen za své chování a chování násilné osoby, ale také za to, že by měly vyhledat potřebnou pomoc (Paprsteinová et al., 2019). Odchod oběti od násilníka vyžaduje dle Conwayové (2007) sebedůvěru a odvalu, kterou oběť musí nalézt zrovna v takovou chvíli, kdy jí tyto atributy násilník ničí.

Ženy jako oběti domácího násilí bývají často přesvědčeny, že jsou povinny snášet násilí pro zachování rodiny, a bojí se představy, že by přišly o své děti, případně by byly obviněny za nefungující vztah (Paprsteinová et al., 2019). Mnohdy se dle Paprsteinové et al. (2019) domácí násilí projevuje mezi partnery, kdy je žena na mateřské dovolené či nezaměstnaná, a je tudíž závislá na finančních příjmech svého partnera. Žena si uvědomuje ztráty, ke kterým by došlo při případném rozhodnutí vztah ukončit (Paprsteinová et al., 2019). Takovými ztrátami jsou dle autorky například ztráta dosavadních životních jistot, kterými mohou být bydlení, sociální kontakty i finanční úroveň.

Hunt (2011) uvádí, že provedené výzkumy prokazují, že muži mají, na rozdíl od žen, menší pravděpodobnost stát se obětí domácího násilí. Avšak oběťmi domácího násilí mohou být stejně muži jako ženy (Paprsteinová et al., 2019). Britský časopis *The Economist* (2018) upozorňuje, že si mnoho mužů vůbec neuvědomuje, že je obětí domácího násilí, protože si myslí, že obětí domácího násilí mohou být jen ženy. Zároveň

se muži mohou obávat případného posměchu či obvinění, že se vydávají za falešné oběti (Paprsteinová et al., 2019). Dle Paprsteinové et al. (2019) stejně jako v předchozím případě, i muži v roli oběti mají snížené sebevědomí.

Nejohroženějšími skupinami v oblasti domácího násilí jsou děti a senioři (Paprsteinová et al., 2019). Zimmelová a Stolín (2006) popisují faktory, které zvyšují ohroženost seniora. Takovými faktory mohou být: špatný zdravotní stav, poruchy kognitivních a komunikačních funkcí, ztráta soběstačnosti, sociální izolace a soužití s agresorem a závislost na něm. Paprsteinová et al. (2019) uvádí, že násilí většiny seniorů je přivozováno ze strany blízkých příbuzných. Strach z vyhledání pomoci je mnohdy způsoben strachem ze samoty či umístěním do zdravotnického anebo sociálního zařízení (Paprsteinová et al., 2019).

Děti mohou být postihovány domácím násilím přímo, kdy je samo dítě obětí, a nepřímo (Paprsteinová et al., 2019). Autorka nepřímý způsob popisuje jako svědectví dítěte, kdy je domácí násilí páčáno mezi rodiči. Takové dítě může být cíleně manipulováno násilnou osobou proti oběti, případně může být ohroženo násilným jednáním, pokud by vyjádřilo podporu oběti ve snaze ochránit ji (Paprsteinová et al., 2019). Domácí násilí se na dítě může negativně podepisovat, projevy mohou být dle Paprsteinové et al. (2019) například zhoršený prospěch, chování nebo i zdravotní problémy. Negativní dopady se mohou projevit i na vývoji dítěte, a to tak, že dítě přejímá vzorce chování uplatňované v rodině, kde vyrůstalo (Paprsteinová et al., 2019).

1.1.7 Násilná osoba

Paprsteinová et al. (2019) popisuje, že násilnou osobou může být kdokoli, neboť praxe odkrývá mezi násilnými osobami protikladné rysy. Může jít o osoby inteligentní i rozumově podprůměrné či příslušníky různých skupin (například etnických či náboženských). Různorodost zastoupení Paprsteinová et al. (2019) přiklání i k pohlaví a věkové škále násilných osob. Násilnou osobou může být dle autorky jak dospívající mládež, tak senior. Rysem, který se často projevuje u násilných osob, je skutečnost, že řeší problémy tím, že ventilují stres prostřednictvím konfliktů, násilí či manipulace a kontroly (Paprsteinová et al., 2019).

Existují tři typy násilníků, které Paprsteinová et al. (2019) popisuje, a to výhradně rodinný násilník, obecně násilný násilník a emocionálně nestálý násilník.

Výhradně rodinný násilník se dle Paprsteinové et al. (2019) násilně projevuje pouze v rodinném okruhu a vůči společnosti nevykazuje žádné násilné známky a ve svém okolí je díky tomu vnímán jako velice přátelská osoba. Tento typ násilníka si uvědomuje své chování a je zdatným manipulátorem, vzhledem k tomu je domácí násilí v takovém případě těžko identifikovatelné (Paprsteinová et al., 2019).

Obecně násilný násilník je osobou problémovou i v dalších vztazích, například pracovních či sousedských (Paprsteinová et al., 2019). Agresivita je dle Paprsteinové et al. (2019) obvyklým projevem komunikace tohoto typu násilníka. Autorka osobnost tohoto typu popisuje jako osobu s poruchou osobnosti, postrádající empatii a s odmítavým postojem uznat vinu či pochybení. Paprsteinová et al. (2019) upozorňuje na sklony k fyzickým incidentům, které v oběti vyvolávají strach uskutečnit krok k řešení problému.

Posledním typem zmiňovaným Paprsteinovou et al. (2019) je emocionálně nestálý násilník, pro něhož je typické hojné prožívání úzkosti, depresí, pocitů méněcennosti aj., a tuto nespokojenost si vyrovnávají násilím na druhých. Často se jedná o emočně labilní osobnosti (Paprsteinová et al., 2019). Pro oběti takovýchto násilníků je vcelku jednoduché nalézt řešení.

1.1.8 Identifikace domácího násilí

Uvědomit si přítomnost domácího násilí je pro většinu lidí dle Špatenkové a Ševčíka (2011) velice nesnadné až nepříjemné. Při identifikaci domácího násilí může být ukazatelem přítomnosti neverbální komunikace oběti, a to například odmítání navázat oční kontakt, tendence ke schoulenému držení těla, nevýrazná intonace hlasu a další (Wünschová, 2014).

Paprsteinová et al. (2019) se ve své publikaci zabývá komunikací s osobou ohroženou. Tuto komunikaci charakterizuje jako často velice obtížnou. Je při ní velice podstatné navození bezpečného a důvěrného prostředí. Dle Paprsteinové et al. (2019) ohrožené osoby samy od sebe o svém problému nemluví, aby promluvíly, je třeba jim klást jednoduché a přímé otázky, a to klidným tónem. Paprsteinová et al. (2019) upozorňuje, že je oběť domácího násilí nelehké identifikovat, a to z důvodu, že oběti zpočátku uvádějí jiné důvody svých problémů a mohou odmítat pomoc. Je tedy důležité s nimi jednat v klidu a pomalu než nabízet krajní řešení (Paprsteinová et al., 2019).

1.1.9 Důsledky domácího násilí

Holá et al. (2016) rozlišuje následky domácího násilí na fyzické a psychické. Fyzickým násilím se dle autorky rozumí násilí, při němž dochází k tělesné újmě. Následky tohoto druhu násilí jsou ve většině případů snadno identifikovatelné (Holá et al., 2016). Příklady takového druhu násilí jsou dle Holé et al. (2016) modřiny, pohmožděniny, zlomeniny či jiné újmy na zdraví, které mnohdy vyžadují i hospitalizaci. Holá et al. (2016) upozorňuje na případy, kdy je násilníkem osoba se zdravotnickým vzděláním a útoky směřuje cíleně tak, aby nebyly viditelné. Psychické následky Holá et al. (2016) charakterizuje jako duševní újmu, jež je na rozdíl od fyzické újmy hůře identifikovatelná a pro oběti mnohdy bolestivější. Dle Paprsteinové et al. (2019) dochází u obětí jak fyzického, tak psychického násilí ke vzniku opakovaného traumatu a velmi často je diagnostikována posttraumatická stresová porucha.

Posttraumatickou stresovou poruchu vysvětluje Paprsteinová et al. (2019) jako prohloubení nebo oddálení traumatu, se kterým se organismus nevyrovnal. Posttraumatická stresová porucha se nemusí projevit ihned po prožití daného traumatu, ale i po několika letech (Paprsteinová et al., 2019). Tato porucha může mít dle Paprsteinové et al. (2019) velmi podstatný dopad na osobnost. Projevy posttraumatické stresové poruchy jsou například vracející se vzpomínky či nepřiměřené reakce na náhlé podněty (Paprsteinová et al., 2019). Holá et al. (2016) uvádí, že příznaky posttraumatické stresové poruchy trvají více než měsíc a postihují i společenský a pracovní život postiženého.

Ne vždy automatickým následkem domácího násilí může být syndrom týrané osoby (Holá et al., 2016). Pojem syndrom týrané ženy, v originále *The Battered woman*, se poprvé objevil ve výzkumu Lenore E. A. Walkerové v roce 1979 (Walker, 2007). Výzkum byl původně koncipován na ženy, které prožily psychické, fyzické nebo sexuální utrpení, a proto nebyl použit genderově neutrální název (Walker, 2007). Walkerová (2007) řadí syndrom jako podkategorii posttraumatické stresové poruchy. Paprsteinová et al. (2019) charakterizuje syndrom týrané osoby jako individuální problém, jenž je ovlivněn několika faktory, kterými mohou být například osobní dispozice, délka a průběh násilného soužití či intenzita útoků. Projevy tohoto syndromu mohou být obviňování se ze vzniku problému, snížená sebejistota, úzkost, vyčerpání organismu a další (Paprsteinová et al., 2019). Vztah oběti k násilné osobě se dle Paprsteinové et al. (2019) střídá. Oběť v jednu

chvíli násilnickou osobu omlouvá, často se na ní stává závislou a v dalších chvílích oběť pociťuje strach o sebe a své děti, v krajních případech obrací agresi vůči násilnické osobě (Paprsteinová et al., 2019). Odchody dle Paprsteinové et al. (2019) střídají návraty a potřeba vyhledání pomoci je střídána s jejím odmítáním. V extrémních případech dochází například i k pokusům o sebevraždu (Paprsteinová et al., 2019).

Dalším syndromem spojovaným s domácím násilím je tzv. stockholmský syndrom (Holá et al., 2016). Prostřednictvím tohoto syndromu se dle Holé et al. (2016) snaží odborníci vysvětlit chování ohrožené osoby, a to především její bagatelizace násilí a tendence zůstat v násilném vztahu. Tento syndrom se projevuje silnou citovou vazbou oběti k násilné osobě, kdy oběť nedokáže racionálně posoudit nebezpečí násilného soužití, popíráním reality a obviňováním se (Paprsteinová et al., 2019). Dle Paprsteinové et al. (2019) se jedná o zmírňování neúnosného problému způsobem bagatelizace, chronických pocitů viny a tak dále, což přechází ke ztrátě schopnosti rozpoznat skutečnost.

1.2 Řešení problematiky domácího násilí

Při řešení problematiky domácího násilí jsou dle Čuhelové (2016) rozlišovány dva přístupy: represivní a preventivní.

1.2.1 Prevence domácího násilí

Špatenková (2011) uvádí: „*Je rozhodně lepší problémům předcházet než je pak složitě řešit.*“. Špatenková (2011) rozlišuje primární, sekundární a terciální prevenci. Efektivní prevence dle Špatenkové (2011) může působit na kvalitu žití až pětiny českých rodin, a proto je důležité obeznámit co nejširší veřejnost s problematikou domácího násilí a zesílit tak citlivost vůči tomuto jevu.

Primární prevencí se dle Špatenkové (2011) rozumí snižování možností potenciálního vzniku domácího násilí, které může být například formou vytváření dobrého rodinného zázemí či dostatečnou informovaností veřejnosti.

Sekundární prevenci charakterizuje Špatenková (2011) jako včas vykonanou identifikaci problému, zahrnující postupy směřující k zabránění zhoršení situace a případnému vzniku negativních následků. Dle Špatenkové (2011) může sekundární prevence pojímat krizovou intervenci, poradenství nebo přímou terapii.

Terciální prevence je popisována jako odstranění či zmírnění dopadů domácího násilí a současně zlepšení situace zasažených osob, jimiž mohou být oběti, svědci i násilné osoby (Špatenková, 2011). Terciální prevence může dle Špatenkové (2011) zahrnovat například sociální rehabilitaci, resocializaci či sociální opatření obsahující komplexní péči o zasaženou osobu (například poskytnutí ubytování, sociální dávky aj.).

1.2.2 Vývoj právní úpravy

Zákonodárství České republiky řešilo problematiku domácího násilí původně represivně, a to zavedením skutkové podstaty týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, umožňující trestní postih projevů domácího násilí, zákonem č. 91/2004 Sb., kterým se mění trestní zákon, s účinností od 1. 6. 2004 (Čuhelová, 2019). Po tomto opatření následovalo přijetí zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím (Čuhelová, 2019). Tento zákon se dle Čuhelové (2019) řadí mezi preventivní úpravu, protože umožňuje sankcionovat domácí násilí dříve, než je rozběhnuto. Tento zákon byl mimo jiného obohacen o takzvané zvláštní předběžné opatření (Čuhelová, 2019) a institut vykázání násilné osoby na dobu deseti dní ze společného obydlí násilné a ohrožené osoby, jenž je součástí zákona 273/2008 Sb., o Policii ČR v platném znění (Ježková a Voňková, 2017). Další změnu přinesla od 1. ledna 2010 účinnost změny trestního zákona, která stanovila nové skutkové podstaty, jako jsou například přečin týrání osoby žijící ve společném obydlí, nebezpečné vyhrožování a nebezpečné pronásledování (stalking) (Ježková a Voňková, 2017; Čuhelová, 2019).

Důležitou úpravu, a to „Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí“, vymezil nový občanský zákoník, jenž nabyl účinnosti 1. ledna 2014 (Ježková a Voňková, 2017). Důvodová zpráva k občanskému zákoníku (2011) popisuje domácí násilí jako fenomén, na který je třeba pohlížet způsobem nejen psychologickým a psychosociálním, ale také právními předpisy, které by osoby ohrožené domácím násilím ochránily. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, stanovuje, že pokud se stane společná domácnost manželů pro jednoho z nich nebo pro jiného obyvatele rodinné domácnosti nesnesitelnou z důvodu tělesného nebo duševního násilí, může soud na návrh dotčeného omezit nebo případně i vyloučit na určenou dobu právo agresora bydlet ve společné domácnosti.

Další důležité změny vymezil zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a novela č. 56/2017 Sb., která posiluje postavení osob poškozených trestným činem, zejména osob zvláště zranitelných, dále stanovuje například právo oběti vyjádřit se v jakémkoli stadiu

trestního řízení a právo uplatňovat náhradu způsobené škody v penězích či požadovat satisfakci nemajetkové újmy (Ježková a Voňková, 2017). Dále novela trestního řádu rozšířila ochranu oběti předběžnými opatřeními. Další úpravy problematiky domácího násilí přinesly zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích v platném znění, jenž vymezil skutkové podstaty, které je možné spojit i s domácím násilím (Ježková a Voňková, 2017).

Důležitým krokem byl také zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění, který ustanovil intervenční centra, jakožto odbornou pomoc obětem domácího násilí v návaznosti na vykázaní, ale i službu pro osoby ohrožené v jakémkoli stádiu (Ježková a Voňková, 2017).

1.2.3 Zákonná opatření

Čuhelová (2019) popisuje, že zákon č. 135/2006 Sb. stanovil kromě předběžného opatření také tři vzájemně provázané pilíře, kterými jsou policie, intervenční centra a soudy.

První pilíř, úlohu policie, popisuje Čuhelová (2019) jako službu v akutním stadiu. Dle Čuhelové (2019) se jedná o policejní vykázaní. Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, policista je oprávněn vykázat osobu, u které se na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, může předpokládat, že se dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, a to i v její nepřítomnosti. Vykázaná osoba je dle zákona č. 273/2008 Sb. povinna opustit neprodleně prostor, zdržet se vstupu do tohoto prostoru a styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou a je povinna vydat policistovi klíče od obydlí, ze kterého je vykázan. Zákon č. 273/2008 Sb. určuje také práva vykázané osoby, kterými jsou například vzít si věci sloužící k osobní potřebě, cennosti a doklady, vzít si věci nezbytné pro výkon povolání a jiné. V paragrafu § 47 odstavce 3 zákona o Policii ČR je stanoveno, že policista zašle do 24 hodin kopii úředního záznamu o vykázaní intervenčnímu centru a soudu, který je oprávněný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření, a pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. V tomto odstavci zákona je zřejmá provázanost těchto pilířů (Čuhelová, 2019).

Intervenční centra, dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů, nabízejí pomoc osobám ohroženým násilným chováním nejpozději do 48 hodin

od doručení kopie rozhodnutí o vykázaní nebo na základě žádosti osoby ohrožené (zákon č. 29/2007, částka 12). Intervenční centrum poskytuje dle § 60a služby ambulantní, terénní a pobytové. Služby intervenčních center obsahují dle § 60a činnosti sociálně terapeutické a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Pokud jde o pobytovou službu, zajišťuje intervenční centrum dle § 60a kromě základních činností také činnosti poskytnutí ubytování a poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.

V současnosti dle Ježkové (2016) pokrývají oblast násilí tyto předpisy:

- zákon č. 89/2013 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,
- zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízení soudních,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním,
- zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích,
- zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů,
- zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství,
- zákon č. 135/2006 Sb., o Policii České republiky,
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a
- zákon č. 356/299 Sb., o sociálněprávní ochraně dětí.

1.2.4 Legislativní nedostatky

Ježková (2016) upozorňuje, že téma násilí není v České republice příliš známé, ačkoliv v poslední době došlo k významným změnám. Ovšem i přes to je dle Ježkové (2016) v České republice například nízký počet nahlášených případů domácího násilí, nízké procento stíhání a trestání trestných činů, i nadále jsou zde mírné tresty, je nedostatečná ekonomická pomoc obětem a nedostatek školených profesionálů a odborníků aj.

Ačkoliv občanský zákoník obsahuje Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, upozorňuje Ježková (2016) například na absenci definice pojmu domácího násilí a na skutečnost, že kromě zmíněného zvláštního ustanovení, se žádné jiné ustanovení problematice domácího násilí nevěnuje a chybí zde i komplexní opatření přímo směřující k ochraně před domácím násilím.

1.2.5 Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva)

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí je prvním souhrnným prostředkem na evropské úrovni, který se zabývá násilím vůči ženám a domácím násilím a je právně závazný (© Council of Europe, 2014). Nazývá se také Istanbulská úmluva.

Istanbulská úmluva se zabývá prevencí, ochranou, trestním řízením, hmotným právem a monitoringem (Voňková a Spoustová, 2016). Úmluva mimo jiného vyžaduje důraz na prevenci, jež zahrnuje školení odborníků a spolupráci s neziskovými organizacemi a snaží se poskytnout obětem a svědkům ochranu a podporu zahrnující policejní intervenci, podpůrné služby, bezplatné telefonní linky nebo například azylová zařízení s dostatečným počtem krizových míst (Voňková a Spoustová, 2016).

Z hlediska prevence a informovanosti je v textu Istanbulské úmluvy důležitý článek 13 – Osvěta: *Strany se zavazují podporovat a pravidelně organizovat osvětové kampaně a programy na všech úrovních, a budou spolupracovat s organizacemi a institucemi činnými v oblasti lidských práv a rovnosti práv, s nevládními organizacemi a občanskou společností, obzvláště s organizacemi žen, aby tam, kde to bude vhodné, zvyšovaly povědomí široké veřejnosti o různých projevech všech forem násilí, jež spadají do působnosti této úmluvy a pochopení toho, jaké mohou být následky na děti a jak důležité je takovému násilí bránit.*

Istanbulská úmluva, jež byla přijata dne 7. dubna 2011 Výborem ministrů Rady Evropy, byla Českou republikou podepsána 2. května 2016 (Úřad vlády ČR, 2018). Ratifikace Istanbulské úmluvy v České republice stále neproběhla (Válová, 2020). Dle průzkumu veřejného mínění CVVM provedeného v prosinci 2018 je povědomí Čechů o Istanbulské úmluvě velice nízké (© ČTK, 2019). Dle tohoto průzkumu 72 % Čechů vůbec nevědělo, o čem Istanbulská úmluva je, a z těch, kteří znali cíle Istanbulské úmluvy, až 87 % bylo pro její ratifikaci (© ČTK, 2019).

1.2.6 Role sociální práce v případě řešení problematiky domácího násilí

Oběti domácího násilí dle Čírtkové a Vitoušové (2005) potřebují praktickou i psychickou pomoc. Prvky pomocné intervence jsou materiální pomoc, psychická podpora a právní pomoc (Čírtková a Vitoušová, 2005). Oběť domácího násilí dle Čírtkové a Vitoušové

(2005) potřebuje pomoci s posílením sebejistoty a vyvrácením přesvědčení, že je za násilí odpovědná.

Při práci s obětí je důležitá její bezpečnost (Čírtková a Vitoušová, 2005). Pracovníci by si v případě domácího násilí dle Ošancové (2012) měli oběť vyslechnout a postupovat pomalu, a to i přes skutečnost, že je problém akutní. Pracovníci by měli dle Čírtkové a Vitoušové (2005) podporovat oběť, aby se sama rozhodovala, případně mohou nabízet řešení, která vycházejí z představ oběti a jsou pro ni přijatelná. Pracovníci by hlavně neměli odsuzovat oběť za její rozhodnutí (Čírtková a Vitoušová, 2005). Pracovníci mohou oběti dát menší úkoly a podporovat tím aktivitu klienta (Ošancová, 2012). Součástí sociální práce s oběťmi domácího násilí může být i poskytnutí rady, například, jak nahlásit napadení na policii, či doporučení vhodného postupu při ošetření oběti lékařem a při sbírání případných důkazů (Ošancová, 2012).

Bednářová (2018) popisuje, že sociální pracovník se při řešení problematiky domácího násilí setkává s vysoce emočně náročnými situacemi, které mnohdy až ohrožují bezpečí. Sociální pracovník by měl být emočně vyzrálý, psychicky stabilní, odolný vůči stresu, měl by být schopen rychlé analýzy situace a rozhodování (Bednářová, 2018). Při práci s obětí domácího násilí by pracovník měl jednat bez předsudků, nehodnotit a poskytovat pomoc bez naléhání na rychlé řešení (Bednářová, 2018).

1.2.7 Bezpečnostní plán

Bezpečnostní plán oběti se dle Vaničkové et al. (2017) vypracovává v případě hrozby dalšího útoku a měl by být vytvořen s ohledem na aktuální situaci oběti. Vaničková et al. (2017) uvádí, že v případě plánovaného odchodu od agresora, je potřeba doporučit oběti, aby si připravila tzv. bezpečnostní tašku, kterou by oběť měla uschovanou u přátel, na pracovišti nebo doma. Bezpečnostní taška by měla dle Vaničkové et al. (2017) a Českého svazu žen (2016) obsahovat základní oblečení, hygienické potřeby, doklady, dokumenty, základní léky, platební kartu a peníze, klíče, kontakty aj.

Pokud oběť plánuje odchod od agresora, jejím bezpečnostním plánem by mělo být naplánovat si nejbezpečnější čas, nikdy neupozorňovat na svůj odchod, mít kam odejít, mít připravenou bezpečnostní tašku, vypnout si telefon nebo si zařídit novou SIM kartu, měla by pečlivě zvážit, komu dát na sebe nový telefonní kontakt, mít kontakt na

pomáhající profese a o odchodu dát agresorovi vědět, až když je oběť v bezpečí (Vaničková et al., 2017).

Po odchodu oběti od agresora by se v rámci bezpečnostního plánu oběť neměla setkávat s agresorem o samotě, neměla by chodit do původního bydliště bez doprovodu policie, měla by měnit trasy při cestě domů a do práce, informovat o své situaci v práci, používat jiný východ či si změnit pracovní dobu, nedávat o sobě informace na sociální sítě, nechodit na místa dříve navštěvovaná s agresorem, spolupracovat se specializovaným pracovištěm pro oběti domácího násilí a v případě nového bytu by si měla oběť instalovat bezpečnostní systém (Vaničková et al., 2017).

Vaničková et al. (2017) a Český svaz žen (2016) popisují, že v případě, kdy se oběť rozhodne zůstat s násilným partnerem, měla by mít přístup k telefonu a znát kontakty na policii či krizové linky, dále by měla mít osobu, na kterou se může obrátit v případě ohrožení a mít s někým domluvený signál o ohrožení. Oběť by dle Vaničkové et al. (2017) měla znát možná policejní opatření a brát na vědomí, že bezpečné místo ve stavu ohrožení není kuchyň či koupelna, tedy místnosti, odkud není možnost úniku. Český svaz žen (2016) popisuje, že by oběť měla zvážit možné únikové cesty a vymyslet, kam se lze v době ohrožení ukrýt.

1.2.8 Organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí

Pomoc obětem domácího násilí neposkytují pouze Policie České republiky, soudy a státní zastupitelství či intervenční centra, jejichž práce byla již popsána v předchozích kapitolách, ale také orgány sociálně-právní ochrany dětí, městská (obecní) policie, zdravotnická zařízení, probační a mediační služba, sociální odbory městských (obecních) úřadů či různé sociální služby (Paprsteinová et al., 2019). Špatenková (2004) popisuje pomoc obětem domácího násilí v podpůrných skupinách, azylových domech, psychoterapeutickou či psychologickou péči, lékařskou péči, orgán sociálně-právní ochrany dětí, právní pomoc.

Domácím násilím se dle Voňkové a Spoustové (2016) zabývají také nevládní neziskové organizace, které jsou považovány za respektované partnery státní administrativy a justice. Tyto organizace se mimo jiné podílejí také na osvětových kampaních a vzdělávání veřejnosti (Voňková a Spoustová, 2016). Mezi nejvýznamnější je například Bílý kruh bezpečí (Voňková a Spoustová (2016), jenž dle Výroční zprávy (2019) poskytuje

komplexní pomoc obětem prostřednictvím telefonických služeb, odborného sociálního poradenství a intervenčních služeb. Například v roce 2019 evidoval Bílý kruh bezpečí celkem 21 245 kontaktů s uživateli těchto služeb a od roku 1991, kdy služba vznikla, do konce roku 2019, evidovala služba celkem 227 347 kontaktů (Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí, z. s., 2019).

Příkladem pomoci obětem domácího násilí může být i mobilní aplikace Bright Sky, jež je zprostředkovaná Nadací Vodafone ČR (Vodafone Foundation Announces Global Plans for App to Help those Affected by Domestic Abuse, 2019). Tato aplikace pomáhá svým uživatelům vyhledat službu pomoci ve svém nejbližším okolí, posoudit bezpečnost situace, ale i informace o možnostech či případných krocích, které oběť může uskutečnit. Tato aplikace také umožňuje svým uživatelům zaznamenávat různé materiály ohledně incidentů domácího násilí, aniž by se obsah uložil do jejich mobilního zařízení (Vodafone Foundation Announces Global Plans for App to Help those Affected by Domestic Abuse, 2019).

2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Dále zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a zjistit výhody a nevýhody této ratifikace.

2.1.1 Dílčí cíle

Zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice domácího násilí, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení.

Zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.

2.2 Výzkumné otázky

VO1: Jaká je informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí?

VO2: Jaký vliv může mít ratifikace Úmluvy Rady Evropy na území České republiky?

2.3 Hypotéza

Vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty Jihočeské univerzity závisí na studovanému oboru.

2.3.1 Operacionalizace

Pro vyhodnocení hypotézy byly testovány dvě otázky z dotazníku, a to „*Myslíte, že právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí?*“ a „*Myslíte, že právní systém České republiky ratifikaci Úmluvy Rady Evropy vyžaduje?*“.

Na první otázku mohli respondenti odpovídat ano, ne nebo nevím. Varianta nevím byla nezbytnou pro volbu respondentů, kteří si nebyli jisti jednoznačnou odpovědí ano anebo ne. Pro vyhodnocení byla ovšem tato varianta neúčelná, a proto byly tyto odpovědi z vyhodnocení vyřazeny. Po vyřazení varianty nevím jsem pracovala s odpověďmi ano a ne, a to v počtu 158 odpovědí, tedy s 42 % všech respondentů. Odpovědi ano a ne jsem

překódovala na 1 (ano) a 0 (ne). Variantu ano zvolilo celkem 42 respondentů (11 %) a ne zvolilo celkem 116 respondentů (31 %).

Na druhou otázku byl výběr z odpovědí „*ano, ratifikace Úmluvy Rady Evropy je nezbytná*“ a „*ne, český právní řád body Úmluvy Rady Evropy již zahrnuje*“. I zde byla odpověď ano překódována na 1 a odpověď ne na 0. Na tuto otázku odpovídalo celkem 45 respondentů, z čehož 27 respondentů odpovědělo, že ratifikace Úmluvy Rad Evropy je nezbytná (1).

3 METODIKA

3.1 Výzkumná strategie

Za výzkumnou strategii je dle Reichela (2009) považován obecný metodologický přístup k řešení výzkumné otázky, který má dvě hlavní kategorie, a to kvalitativní a kvantitativní. V rámci svého výzkumu jsem zvolila kvantitativní výzkumnou strategii. Reichel (2009) popisuje, že v kvantitativní přístupu jsou měřitelné či tříditelné předměty zkoumání. Získané údaje jsou následně vyhodnocovány statistickými metodami, jejichž záměrem je ověřit hypotézy (Reichel, 2009).

3.2 Metody a techniky sběru dat

Pro získání dat jsem zvolila metodu dotazování a techniku vlastního dotazníku. Hendl a Remr (2017) ve své publikaci uvádějí, že se jedná o univerzální nástroj k získání dat. Reichel (2009) doplňuje, že v sociálních výzkumech je tato technika velice rozšířená. Dotazník je písemnou podobou dotazování a může mít formu volnou, polostrukturovanou a strukturovanou (Reichel, 2009). Při svém výzkumu jsem zvolila formu strukturovaného dotazníku, jenž se dle Reichela (2009) vyznačuje určitým pořadím otázek volných, polootevřených i uzavřených. Ve vlastním dotazníku jsem zvolila převážně uzavřené otázky, které byly doplněny o otázky polouzavřené a otevřené. Proces sběru dat proběhl prostřednictvím online dotazníku v průběhu května a června 2020.

Zpracování získaných dat proběhlo v programu Microsoft Excel a ve statistickém softwaru IBM SPSS. Hypotéza byla otestována jednofaktorovou analýzou rozptylu ANOVA.

3.3 Výzkumný soubor

Dotazník byl určen všem studentům Jihočeské univerzity, jimž byl dotazník rozeslán prostřednictvím studijních oddělení jednotlivých fakult a sociálních sítí. Počet studentů akreditovaných programů Jihočeské univerzity k 31. 12. 2019 bylo 8 728 (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, © 2020). Největší zastoupení v tomto počtu studentů má Pedagogická fakulta a Zdravotně sociální fakulta. Nejnižší naopak Fakulta rybářství a ochrany vod. Vzhledem k situaci, že dotazník vyplnilo celkem 379 respondentů, činí návratnost dotazníku 4,34 %. Na nízkou návratnost upozorňuje Vojtíšek (2012) jako na jednu z hlavních nevýhod online dotazníku.

Vojtíšek (2012) uvádí, že u kvantitativního výzkumu je cílem výběru zajistit reprezentativní vzorek. Aby bylo dosaženo nezbytného reprezentativního vzorku, je třeba mít poměr výběrového a základního souboru u základního souboru do 10.000, velikost výběrového souboru 7,5 % (Vojtíšek, 2012). Reprezentativní vzorek tohoto výzkumu tedy nebyl nasycen ani vzhledem k opakovanému výběru respondentů. Výsledky proto nelze operacionalizovat na všechny studenty, ale dle zjištěných výsledků lze sledovat určité trendy.

3.4 Etika výzkumu

Hendl (2015) upozorňuje, že etické otázky jsou důležitým prvkem života lidí, a proto je již v raném stádiu příprav výzkumu třeba přemýšlet nad možnými etickými problémy spojenými s prací s lidmi. Všichni účastníci výzkumu by tedy měli být poučeni o svých právech a souhlasit s principy výzkumu dříve, než se ho zúčastní (Hendl, 2015). Proto jsem již v úvodu svého dotazníku popsala důvod a účel výzkumu. Dále jsem zde upozornila na anonymitu dotazníku a souhlas s využitím odpovědí pro účel práce, jenž respondent potvrzuje vyplněním dotazníku.

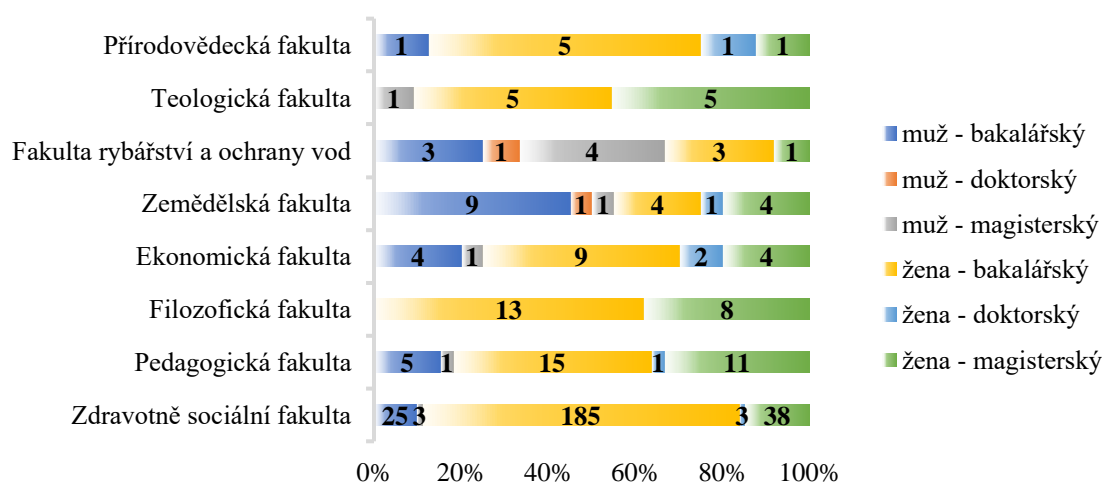
4 VÝSLEDKY

V této části bakalářské práce bude popsáno vyhodnocení online dotazníku.

4.1. Popisná statistika

Celkový počet získaných odpovědí byl od 379 respondentů ze všech fakult Jihočeské univerzity. I přes skutečnost, že dotazník byl rozeslán mezi jednotlivé fakulty shodnou formou, nejvyšší zastoupení činila Zdravotně sociální fakulta s počtem 254 respondentů. Nejvíce zde byly zastoupeny ženy, studentky Zdravotně sociální fakulty, s procentním zastoupením 60 % z celkového počtu respondentů. V poměru zastoupení studijních typů bylo největší zastoupení bakalářského typu studia, a to z 55 % studentů Zdravotně sociální fakulty. Zastoupení doktorského typu studia bylo naopak více z ostatních fakult, celkem 7 respondentů doktorského typu studia z ostatních fakult a pouze 3 zástupkyně doktorského typu studia Zdravotně sociální fakulty. Nejslabší zastoupení měla Přírodovědecká fakulta. Jednotlivá zastoupení jsou znázorněna v tab. 1.

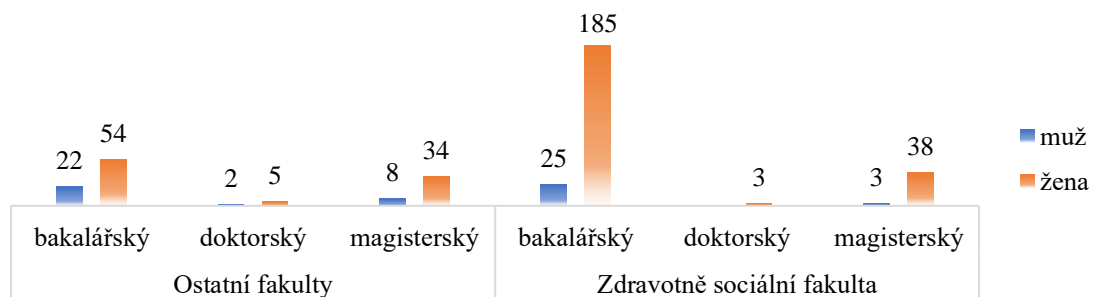
Graf č. 1: Zastoupení fakult, pohlaví a typu studijního programu

Zdroj: Vlastní výzkum

Následující graf (graf č. 2) znázorňuje zastoupení Zdravotně sociální fakulty vzhledem k ostatním fakultám Jihočeské univerzity.

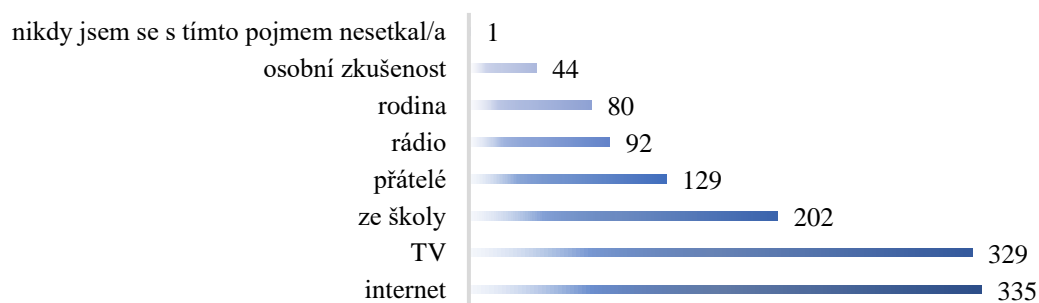
Graf č. 2: Zastoupení Zdravotně sociální fakulty vůči zbylým fakultám

Zdroj: Vlastní výzkum

První otázkou dotazníku, věnující se tématice domácího násilí, byla otázka, u níž byla možnost výběru z více variant odpovědí, a to: „Kde jste se s domácím násilím setkali nebo jste o něm slyšeli?“. Nejčastější odpovědi byl internet (88 %), televize (87 %) a škola (53 %). Jednotlivé výsledky znázorněny v grafu č. 3. Z celkového počtu 202 odpovědí respondentů, kteří zvolili variantu, že tento pojem znají ze školy, byl počet 78 % studentů Zdravotně sociální fakulty. Pozoruhodná byla skutečnost, že jeden student bakalářského typu studia na Zemědělské fakultě uvedl, že se s pojmem domácí násilí nikdy nesetkal. Významné postavení zde měla osobní zkušenost s domácím násilím, a to takové, že celkem 12 % respondentů odpovědělo, že pojem domácí násilí zná právě z osobní zkušenosti.

Graf č. 3: Kde jste se s domácím násilím setkali nebo jste o něm slyšeli?

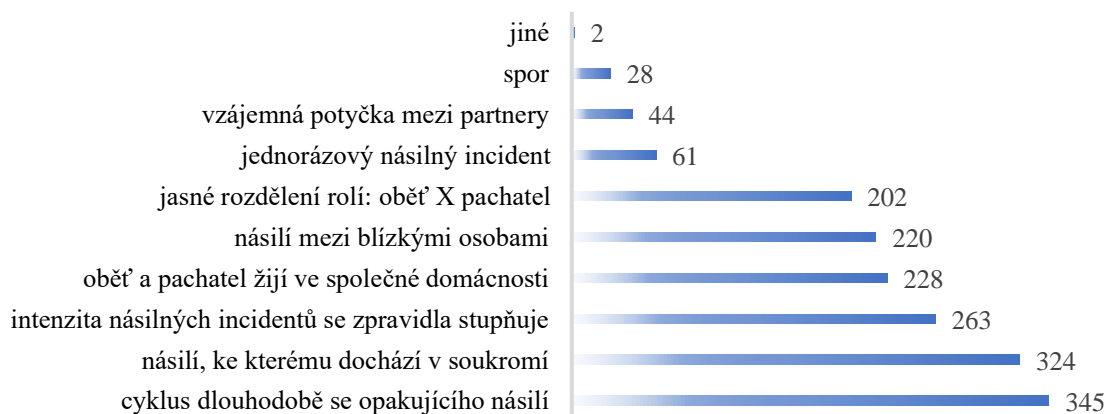

Zdroj: Vlastní výzkum

V další části výzkumu jsem se věnovala zmapování, jaké je povědomí studentů Jihočeské univerzity o domácím násilí. První otázka této části se věnovala charakteristice domácího násilí. V této otázce byly vypsány i možnosti, které dle Bílého

kruhu bezpečí nejsou domácím násilím, a to spor, jednorázový násilný incident a vzájemná potyčka mezi partnery (© Bílý kruh bezpečí, z.s.). Respondenti měli možnost výběru více odpovědí najednou. Celkem 42 (11 %) respondentů odpovědělo správně kombinací výběru pouze správných odpovědí. Výsledky této otázky jsou znázorněny v grafu č. 4.

Graf č. 4: Co je podle Vás charakteristické pro domácí násilí?

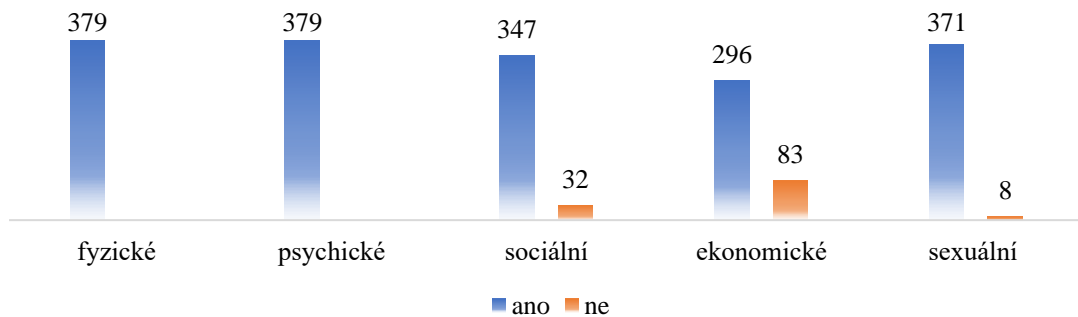
Zdroj: Vlastní výzkum

Mezi odpověďmi byly označovány i chybné varianty. Nejčastější chybnou odpovědí byl „jednorázový násilný incident“, který označilo 61 respondentů, 35 % z těchto odpovědí označili respondenti studující na Ekonomické fakultě, 33 % náleželo Filozofické fakultě a 27 % Teologické fakultě. Další chybnou odpovědí byla „vzájemná potyčka mezi partnery“, kterou označilo 44 respondentů, nejčastěji opět studentů Ekonomické fakulty. Spor jako charakteristiku domácího násilí označilo 28 respondentů, převážně studentů Fakulty rybářství a ochrany vod. Zajímavým poznatkem může být, že studenti z Ekonomické fakulty a Teologické fakulty, kteří často chybovali v předchozích dvou variantách, v této variantě byli stoprocentně úspěšní. Dva respondenti zvolili možnost jiné odpovědi. První chybně uvedl, že je možný výběr všech nabízených odpovědí. Druhá, studentka magisterského studia na Zdravotně sociální fakultě, doplnila, že „oběť si problém odmítá přiznat, schovává následky, stydí se“.

V následující otázce respondenti určovali, jaké projevy dle nich může mít domácí násilí (graf č. 5). Ve výběru byly projevy fyzické, psychické, sexuální, ekonomické a sociální a respondenti měli možnost z výběru více odpovědí. Všichni respondenti se shodli, že domácí násilí může mít fyzické a psychické projevy. K opakovaným chybám docházelo v případech sexuálních, ekonomických a sociálních projevů. Že projevem domácího násilí

není sexuální násilí uvedlo 8 respondentů. Sociální projevy domácího násilí vyloučilo 32 respondentů, z toho celkem 71 % žen. Ekonomické projevy domácího násilí vyloučilo celkem 83 respondentů, tj. 22 % z celkového počtu odpovědí.

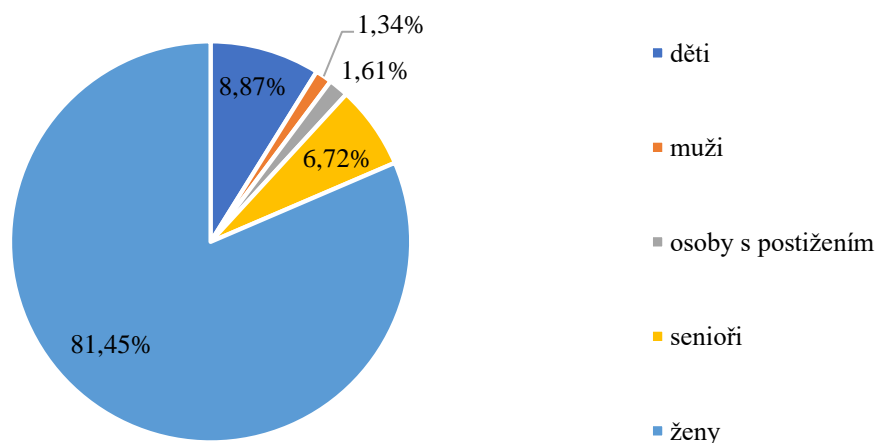
Graf č. 5: Projevy domácího násilí

Zdroj: Vlastní výzkum

Následující čtyři otázky byly věnovány charakteristice oběti a pachatele domácího násilí. První část zjišťovala, zda může být obětí a pachatelem kdokoli. Variantu, že může být kdokoli obětí domácího násilí, zvolilo celkem 99 % respondentů, a variantu, že může být pachatelem domácího násilí kdokoli, uvedlo celkem 97 % respondentů. Nejčastější obětí domácího násilí jsou dle respondentů ženy, toto tvrzení uvedlo 81 % (graf č. 6). Dalšími nejčastěji označovanými variantami byli děti a senioři. V případě volby otevřené možnosti odpovědi, respondenti nejčastěji uváděli společně ženy, děti a seniory.

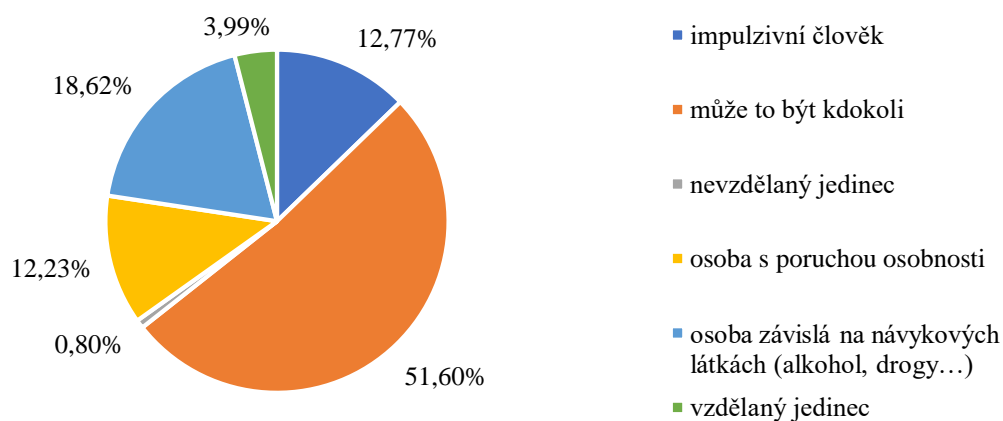
Graf č. 6: Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku, kdo je nejčastějším pachatelem domácího násilí, nejvíce odpovídali respondenti, že to může být kdokoli, a to z 52 % (graf č. 7). Dalšími často uváděnými odpověďmi byly: osoba závislá na návykových látkách, impulzivní člověk a osoba s poruchou osobnosti.

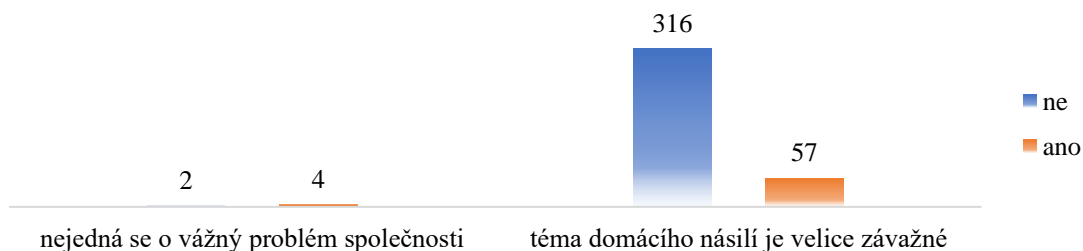
Graf č. 7: Kdo je podle Vás nejčastějším pachatelem domácího násilí?

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku „*Jak velký společenský problém podle Vás představuje domácí násilí?*“ odpovědělo 98 % respondentů, že téma domácího násilí je velice závažné. Variantu „*nejedná se o vážný problém společnosti*“ zvolili nejčastěji studenti Zemědělské fakulty. Celkem 84 % respondentů odpovědělo, že společnost není dostatečně informována o problematice domácího násilí. V následujícím grafu č. 8 je popsáno, jak respondenti odpovídali na otázku „*Myslíte, že je společnost dostatečně informována o problematice domácího násilí?*“ v porovnání s otázkou „*Jak velký společenský problém podle Vás představuje domácí násilí?*“.

Graf č. 8: Informovanost společnosti a závažnost problematiky domácího násilí

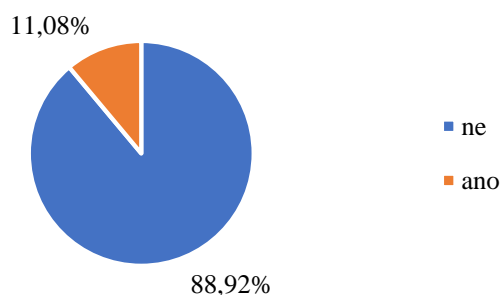

Zdroj: Vlastní výzkum

Respondenti z 47 % určili internetovou kampaň jako možnost, jak společnost lépe informovat o problematice domácího násilí. Celkem 38 % respondentů zvolilo variantu televizních spotů. V této otázce mnoho respondentů využilo možnosti otevřené odpovědi. Z celkového počtu respondentů, kteří využili této možnosti, se 41 % shodlo na podobě rozšíření informovanosti prostřednictvím školských zařízení.

Jestli je věnována dostatečná pozornost prevenci vzniku domácího násilí, odpovědělo 89 % respondentů, že ne (graf č. 9). Z celkového počtu 42 respondentů, kteří uvedli, že si myslí, že je věnována dostatečná pozornost prevenci vzniku domácího násilí, bylo největší zastoupení studentů Fakulty rybářství a ochrany vod, Přírodovědecké fakulty a Teologické fakulty.

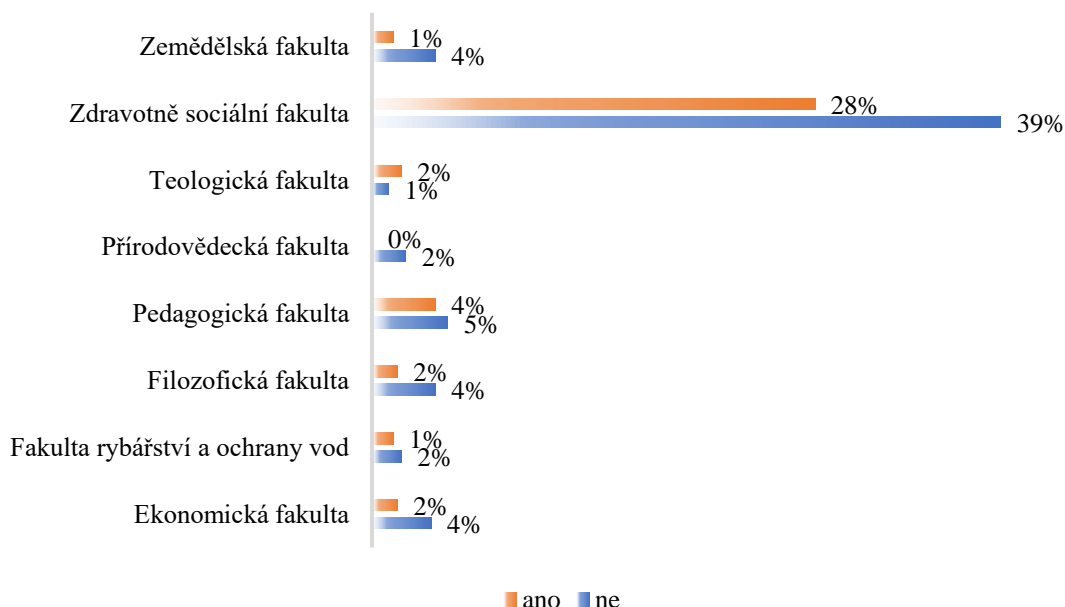
Graf č. 9: Jakou formou by podle Vás bylo možné společnost lépe informovat o problematice domácího násilí?

Zdroj: Vlastní výzkum

Poslední otázka této části dotazníku zjišťovala, zda respondenti znají nějakou organizaci, která se věnuje domácímu násilí (graf č. 10). V této otázce vyčnívala nejvíce Zdravotně sociální fakulta. Z celkového počtu respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli kladně, bylo 70 % studentů této fakulty, převážně žen. Dle odpovědí nejvíce respondenti znají Bílý kruh bezpečí, dále pak neziskovou organizaci Rosa, intervenční centrum, neziskovou organizaci Theia, Poradnu Eva, Linku bezpečí a Život 90.

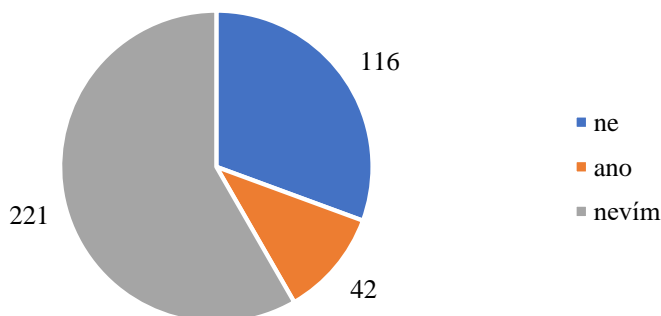
Graf č. 10: Znáte nějakou organizaci věnující se problematice domácího násilí?

Zdroj: Vlastní výzkum

Další část dotazníku se týkala současné legislativy a Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. První otázka této části zjišťovala, zda dle respondentů právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí (graf č. 11). Nejčastější odpovědí bylo, že sami respondenti neví, a to 58 % respondentů. 42 respondentů uvedlo, že ano, a 116 respondentů, že ne. Z respondentů, kteří odpověděli, že český právní řád nepokrývá dostatečně oblast ochrany obětí domácího násilí, bylo 72 % studentů Zdravotně sociální fakulty.

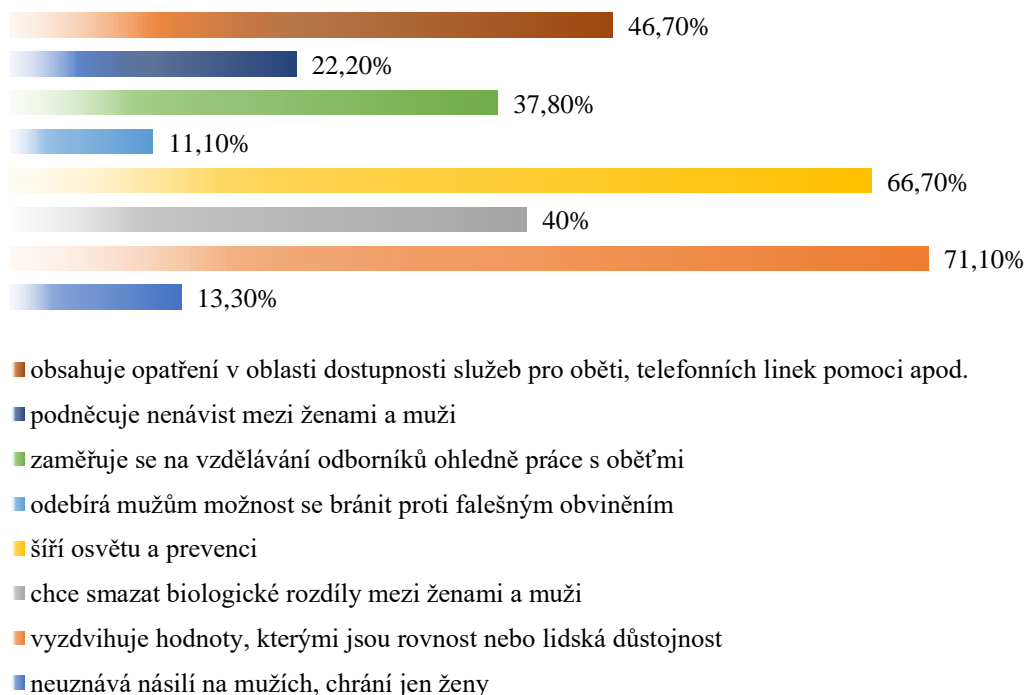
Graf č. 11: Myslíte, že právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí?

Zdroj: Vlastní výzkum

Vyhodnocení dotazníku přineslo zjištění, že 55 % respondentů vůbec neslyšelo o Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a 34 % tento pojem slyšelo, ale neví, co přesně znamená. Nejvyšší informovanost o tomto dokumentu je mezi studenty Zdravotně sociální fakulty. Z celkového počtu respondentů, kteří v předchozí otázce zvolili, že ano, uvedlo 64 %, že souhlasí s ratifikací tohoto dokumentu na území České republiky. Všichni respondenti, kteří zvolili, že s její ratifikací nesouhlasí, si myslí, že český právní řád body Úmluvy Rady Evropy již zahrnuje a její ratifikaci již nevyžaduje. Z celkového počtu osmi respondentů, kteří nesouhlasí s ratifikací Úmluvy Rady Evropy, se šest respondentů shodlo, že Úmluva podněcuje nenávist. Celkem 68 % respondentů si myslí, že by případná ratifikace vedla k lepší informovanosti ohledně problematiky domácího násilí. Poslední otázkou byla zjišťována informovanost respondentů ohledně znění Úmluvy Rady Evropy. K vypracování této otázky byly použity informace z brožurky vydané Vládou České republiky (Úřad vlády ČR, 2018), kde byly popsány mýty a fakta ohledně Úmluvy Rady Evropy. Na tuto otázku odpovídalo celkem 45 respondentů. Četnost označovaných možností respondenty je znázorněna v grafu č. 12.

Graf č. 12: Mýty a fakta o Úmluvě Rady Evropy

Zdroj: Vlastní výzkum

4.2. *Statistické zpracování hypotézy*

Statistické vyhodnocení hypotézy proběhlo pomocí statistického programu IBM SPSS a v programu Microsoft Excel. Stanovená hladina významnosti $\alpha=0,05$.

Původně byla zvolena alternativní hypotéza, jenž byla při výpočtu doplněna o nulovou hypotézu aplikovatelnou ke statistickému výpočtu.

H_A: Vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty JČU závisí na studovaném oboru.

H₀: Vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty JČU nezávisí na studovaném oboru.

Nulová hypotéza byla otestována pomocí jednofaktorové analýzy rozptylu, testu ANOVA, kdy byla rozdělena data na závislou proměnnou a vysvětlující faktor. U tohoto testu byly faktorem určeny fakulty a závislou proměnnou názor respondentů, tedy ano anebo ne, překódován do 1 a 0.

Vzhledem k situaci, že nasbíraných dat na otázky týkající se Úmluvy Rady Evropy, byl nízký počet, byl proveden test dvakrát. Jednou na otázku „*Myslíte, že právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí?*“, na kterou odpovídali všichni respondenti, a podruhé na otázku týkající se přímo vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studentů jednotlivých fakult Jihočeské univerzity, a to na otázku, zda si respondenti myslí, že právní systém České republiky ratifikaci Úmluvy Rady Evropy vyžaduje.

V případě testu ANOVA u otázky, zda si respondenti myslí, že právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí, byla dosažena hladina významnosti $p=0,134$ a výsledek testu $F=1,619$ (tabulka č. 1). H_0 tedy nebyla zamítnuta a vypovídá o skutečnosti, že názor respondentů na to, zda právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí, se statisticky významně neliší mezi respondenty v závislosti na tom, jaký obor studují. Alternativní hypotéza je neplatná.

Tabulka č. 1: výsledek testu ANOVA 1

ANOVA					
názor	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2,166	7	,309	1,619	,134
Within Groups	28,669	150	,191		
Total	30,835	157			

*Zdroj: vlastní výzkum***Tabulka č. 2: Rozdíl v odpovědích mezi fakultami**

faktor	Výběr	Počet	Součet	Průměr	Rozptyl
Zdravotně sociální fakulta		111	28	0,252252	0,19033579
Ekonomická fakulta		7	0	0	0
Filozofická fakulta		6	1	0,166667	0,16666667
Zemědělská fakulta		8	1	0,125	0,125
Teologická fakulta		7	2	0,285714	0,238095238
Přírodovědecká fakulta		2	1	0,5	0,5
Pedagogická fakulta		14	8	0,571429	0,263736264
Fakulta rybářství a ochrany vod		3	1	0,333333	0,33333333

Zdroj: vlastní výzkum

Také v případě testování H_0 v rámci otázky, zda si respondenti myslí, že právní systém České republiky ratifikaci Úmluvy Rady Evropy vyžaduje, nebyla nulová hypotéza zamítnuta. Byla dosažena hladina významnosti $p=0,727$ a výsledek testu $F=0,602$ (tabulka č. 3). Vnímání Úmluvy Rady Evropy se mezi respondenty významně neliší v závislosti na tom, jaký obor studují. Výsledek ovšem ovlivnila skutečnost, že na tuto otázku neodpovědělo velké množství respondentů a vůbec zde nebyla zastoupena Přírodovědecká fakulta. Ani v tomto případě nebyla H_0 zamítnuta a H_A tedy nebyla potvrzena.

Tabulka č. 3: výsledek testu ANOVA 2

ANOVA					
názor	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	,937	6	,156	,602	,727
Within Groups	9,863	38	,260		
Total	10,800	44			

Zdroj: vlastní výzkum

5 DISKUZE

Domácí násilí je podstatným společenským problémem, který vyžaduje zvýšenou pozornost a nikdo by k tomuto problému neměl být lhostejný (Špatenková a Ševčík, 2011). Právě proto je důležitá informovanost o tomto problému. Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Dalším cílem bylo zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a zjistit výhody a nevýhody této ratifikace. Jedná se o důležitý dokument, který mimo jiné zavádí definici domácího násilí a vyžaduje od členských států prevenci zahrnující například proškolení odborníků pracujících s oběťmi domácího násilí a zvyšování povědomí o formách násilí, dále ochranu obětí, stíhání a integrovanou politiku (Český svaz žen, 2016).

V teoretické části bakalářské práce bylo popsáno teoretické vymezení problematiky domácího násilí, jeho definice, znaky, formy, cyklus a příčiny včetně identifikace domácího násilí a jeho důsledků. V této části byly také popsány osoby zúčastněné, kterými jsou oběť a násilná osoba. Dalším úsekem teoretické části bylo řešení problematiky domácího násilí, kde byla popsána prevence, vývoj právní úpravy, zákonná opatření včetně legislativních nedostatků a samostatné podkapitoly o Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. V oblasti řešení problematiky domácího násilí je důležitá také role sociální práce, která je v bakalářské práci rovněž vysvětlena včetně organizací poskytujících pomoc obětem a bezpečnostního plánu oběti.

V úvodu praktické části bakalářské práce byly popsány cíle práce, výzkumné otázky a hypotéza včetně její operacionalizace. Následně zde byla popsána výzkumná strategie, metody a techniky a etika výzkumu.

Praktická část vychází z kvantitativní výzkumné strategie. Pro získání dat byla zvolena metoda dotazování a technika vlastního anonymního dotazníku. Dle Remra (2017) se jedná o univerzální nástroj k získání dat. Dotazník byl složen celkem z 22 otázek, na které odpovídalo celkem 379 respondentů – studentů jednotlivých fakult Jihočeské univerzity. Z celkového počtu 8 728 studentů na celé Jihočeské univerzitě (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, © 2020) činí návratnost tohoto dotazníku pouze 4 %.

Reprezentativní vzorek nebyl nasycen ani vzhledem k opakovanému výběru respondentů. Výsledky proto nelze operacionalizovat na všechny studenty, ale dle zjištěných výsledků lze sledovat určité trendy.

V úvodu dotazníku byly položeny identifikační otázky, jako je určení pohlaví, studované fakulty na Jihočeské univerzitě a typy studijních programů, jež respondenti studují. Další část dotazníku byla věnována otázkám zjišťujícím informovanost studentů o domácím násilí. Pokládané otázky byly zaměřené na obecné informace, jako jsou charakteristické znaky, projevy a účastníci domácího násilí. Tyto otázky byly důležité pro zjištění odpovědi na výzkumnou otázku, jaká je informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice domácího násilí, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení. Následně bylo zjišťováno, jaká je dle respondentů aktuálnost a závažnost problematiky. Neopomenutelnou částí dotazníku bylo také zjištění názoru respondentů na informovanost veřejnosti ohledně problematiky domácího násilí. Součástí dotazníku byly i otevřené otázky, například na to, zda znají respondenti některou z organizací věnující se problematice domácího násilí. I z této otázky bylo možné posouzení informovanosti studentů o této problematice. Poslední část dotazníku zjišťovala názor respondentů na současnou právní úpravu zachycující danou problematiku včetně otázek na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Byla zde zjišťována informovanost o tomto dokumentu a názor na něj.

Sběr dat proběhl online formou a získaná data byla zpracována v programech Microsoft Excel a IBM SPSS. Popisná statistika představuje výsledky výzkumu. Největší zastoupení mezi respondenty měly studentky Zdravotně sociální fakulty. Druhé nejčastější zastoupení měla Pedagogická fakulta a nejnižší počet respondentů, kteří odpověděli, byli studenti z Přírodovědecké fakulty. Toto zastoupení koresponduje s celkovým počtem studentů na jednotlivých fakultách dle Výroční zprávy JU (2019). Nejčastěji odpovídali studenti bakalářského typu studijního programu, a to z 75 %. Následoval magisterský typ a nejméně bylo zástupců doktorského typu studijního programu. Po identifikačních otázkách následovaly otázky věnující se problematice domácího násilí. S touto problematikou se jednotliví studenti nejčastěji setkali na internetu, v televizi a ve škole. Překvapujícím zjištěním bylo, že celkem 44 studentů má osobní zkušenost s domácím násilím, přičemž 27 respondentů z tohoto počtu jsou studenti bakalářského typu studijního programu.

Charakteristickými znaky dle Aliance proti domácímu násilí (© 2007) je opakování a dlouhodobost, eskalace, jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí a nevěřejnost. Bílý kruh bezpečí popisuje, co je a co není domácí násilí. *Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi intimními partnery, tj. manžely, druhy apod., ke kterému dochází v soukromí, tedy mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se zpravidla stupňuje a u oběti vede ke ztrátě schopností včas zastavit násilné incidenty a efektivně vyřešit narušený vztah* (© Bílý kruh bezpečí, z.s.). *Domácím násilím není spor, jednorázový incident a vzájemné potyčky mezi partnery* (© Bílý kruh bezpečí, z.s.). Tyto charakteristiky byly použity také do dotazníku, kde respondenti měli volit správné odpovědi z více nabízených možností. Mezi špatně zvolenými odpověďmi byly za domácí násilí označovány spor, vzájemná potyčka mezi partnery a jednorázový násilný incident. V následující otázce respondenti označovali formy domácího násilí, kterými jsou formy fyzické, psychické, sociální, ekonomické a sexuální (Špatenková a Ševčík, 2011). Fyzické a psychické formy označili všichni respondenti, zatímco ekonomické formy vyloučilo 83 respondentů a 32 respondentů vyloučilo formy sociální. V další otázce se 99 % respondentů shodlo, že obětí domácího násilí může být kdokoli a 97 % respondentů, že také pachatelem může být kdokoli.

Dle Špatenkové a Ševčíka (2011) je násilí v rodině neopomenutelnou skutečností, a ačkoliv v dřívějších dobách to bylo považováno za tabu, v posledních letech se o tomto problému začalo otevřeně hovořit jako o podstatném problému společnosti. Na otázku, jak velký společenský problém dle respondentů představuje domácí násilí, odpovědělo 98 % respondentů, že je téma domácího násilí velice závažné a 84 % respondentů se shodlo na názoru, že společnost není dostatečně informována o této problematice. Pro zlepšení informovanosti společnosti respondenti nejčastěji navrhovali internetovou kampaň. V rámci zjištění informovanosti o domácím násilí studentů, byla položena otázka, zda znají nějakou organizaci věnující se této problematice. Někakou organizaci zná 39 % respondentů, převážně studujících na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity. Tito respondenti nejčastěji uváděli Bílý kruh bezpečí, neziskovou organizaci Rosa či intervenční centrum.

Poslední část dotazníku se týkala legislativy věnující se problematice domácího násilí a Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Dle výsledků právní řád České republiky dle 31 % dostatečně nepokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí. 55 % dotazovaných nikdy neslyšelo o Úmluvě Rady Evropy a

dalších 34 % tento pojem slyšelo, ale neví, co znamená. Pouze 12 % všech dotazovaných ví, co je Úmluva Rady Evropy a celkem 78 % z těchto respondentů souhlasí s její ratifikací. Česká republika tuto úmluvu podepsala již 2. května 2016, její ratifikace ale dosud neproběhla (Úřad vlády ČR, 2018).

Stanovená hypotéza zkoumala, zda závisí vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty Jihočeské univerzity na studovaném oboru. Tato hypotéza byla otestována pomocí statistického programu IBM SPSS a programu Microsoft Excel. Pro výpočet byla využita jednofaktorová analýza rozptylu (ANOVA). Vzhledem k tomu, že celková informovanost o Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí byla slabá, na otázku, pomocí níž byla hypotéza testována, odpovědělo malé množství respondentů. V této otázce byli respondenti dotazováni, zda si myslí, že právní řád České republiky vyžaduje ratifikaci Úmluvy Rady Evropy. Na tuto otázku kladně odpovědělo 27 respondentů z 45 respondentů, kteří na tuto otázku odpovídali. Stanovená nulová hypotéza, že vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty Jihočeské univerzity nezávisí na studovaném oboru, nebyla testem ANOVA zamítnuta. Výsledkem tedy bylo zjištěno, že původně stanovená hypotéza neplatí.

Vzhledem k nízkému počtu odpovídajících zde nebyla zastoupena Přírodovědecká fakulta, a proto jsem se rozhodla, že tuto hypotézu otestuji ještě na jedné otázce, na kterou odpovídali všichni respondenti. Respondenti byli dotazováni, zda si myslí, že český právní řád dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí. Ani v tomto případě nebyla zamítnuta nulová hypotéza, původní hypotéza tak nebyla potvrzena.

Výsledkem obou testů bylo zjištění, že vnímání Úmluvy Rady Evropy se statisticky významně neliší mezi respondenty v závislosti na tom, jaký studují obor.

O tom, že je povědomí o Úmluvě Rady Evropy v České republice nízké, vypovídá i průzkum veřejného mínění CVVM, dle kterého 72 % dotazovaných Čechů neví, o čem tato úmluva je (© ČTK, 2019).

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Dále zjistit přístupy studentů Jihočeské univerzity k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí a zjistit výhody a nevýhody této ratifikace. Cílem výzkumných otázek bylo zjistit, jaká je informovanost studentů Jihočeské univerzity o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí a jaký může mít vliv ratifikace Úmluvy Rady Evropy na území České republiky.

V první, teoretické, části byla popsána problematika domácího násilí. Domácí násilí zde bylo charakterizováno včetně popisu jeho znaků, forem, příčin a důsledků. Byl zde také popsán cyklus domácího násilí, zúčastněné osoby a možnosti řešení tohoto společenského problému. V této části byla popsána legislativní opatření a Úmluva Rady Evropy. Důležitou zmínku zde tvoří i role sociální práce a bezpečnostní plán oběti domácího násilí.

Sběr dat proběhl kvalitativní výzkumnou strategií. Pro získání dat byla zvolena metoda dotazování a technika vlastního dotazníku, který byl anonymní a rozeslán online formou. Ačkoliv byl dotazník rozeslán všem studentům jednotlivých fakult identickým způsobem, nejčastěji odpovídali studenti Zdravotně sociální fakulty. Vyhodnocení získaných dat proběhlo v programech Microsoft Excel a IBM SPSS.

Z výsledků výzkumu je zřejmé, že nejčastějším zdrojem informací o domácím násilí je internet, televize a škola. Důležitým zjištěním byla nízká informovanost studentů o ekonomických projevech domácího násilí. Dle respondentů není společnost dostatečně informována o problematice domácího násilí. Statistickým výpočtem bylo zjištěno, že názor respondentů z různých fakult na informovanost společnosti se statisticky významně liší. Další část výzkumu byla věnována zákonným opatřením věnujícím se problematice domácího násilí. Zjištěním výzkumu bylo, že více než polovina respondentů není dostatečně informována, zda český právní řád dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí. Dle výsledků respondenti nejsou informováni ani o Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Nejvyšší informovanost o tomto dokumentu je dle výsledků mezi studenty Zdravotně sociální fakulty.

Byla stanovena hypotéza, že vnímání Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí studenty Jihočeské univerzity závisí na studovaném oboru. Hypotéza byla otestována jednofaktorovou analýzou rozptylu ANOVA. Stanovená hypotéza nebyla potvrzena, protože byla statistickým výpočtem zamítnuta. Bylo zjištěno, že významně nezáleží na tom, jaký respondenti studují obor.

Tato bakalářská práce může sloužit jako zdroj zjištění míry informovanosti studentů o problematice domácího násilí. Z výsledků práce je patrné, jaké informace společnosti chybí, a proto by práce mohla sloužit jako zdroj slabin a následná inspirace ke zlepšení situace.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. #MenToo, 2018. [online]. *The Economist*. 429(9122), 31. [cit.2020-06-26]. ISSN: 14768860. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2156319023?accountid=9646>
2. BEDNÁŘOVÁ, Z., Z., 2018. *Role sociálního pracovníka zaměřeného na práci s osobami ohroženými domácím násilím* [online]. Praha: Konfederace sociálních služeb [cit.2020-06-26]. ISSN: 2464-6792. Dostupné z: <http://socialninovinky.cz/novinky-v-socialni-oblasti/559-role-socialniho-pracovnika-zamereneho-na-praci-s-osobami-ohrozenymi-domacim-nasilim-mgr-zuzana-bednarova>
3. BUSKOTTE, A., 2008. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
4. COLE, D., 2019. The vicious cycle of silence. [online]. *Psychotherapy Networker*. 43(4), 63-65. [cit.2020-06-26]. ISSN: 1535573X. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2287430591?accountid=9646>
5. CONWAY, Helen L., 2007. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-01550-7.
6. ČÍRTKOVÁ, I., VITOUŠOVÁ, P., 2005. Sociální práce s oběťmi násilí v rodině In: MATOUŠEK, O. et al. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, s. 227-250. ISBN 80-7367-002-X.
7. ČTK, 2019. *Czechs' awareness of Istanbul Convention is low – poll*. [online]. Praha: Czech News Agency [cit.2020-06-26]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2166142476/fulltext/B40FF90886BC443APQ/1?accountid=9646>
8. ČUHELOVÁ, K., 2016. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. Praha: Wolters Kluwer. 114 s. ISBN 978-80-7552-341-9.
9. Důvodová zpráva k navrhované právní úpravě o ochraně před domácím násilím, 2004. [online]. [cit.2020-06-26]. In: *Sněmovní tisk 828/0, část č. 1/2*

10. Důvodová zpráva, 2011. [online]. [cit.2020-06-26]. In: *Sněmovní tisk 362/0, část č. 1/2 Vl.n.z. - občanský zákoník – EU* Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=362&CT1=0>
11. Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí, © 2007. *Klíčové znaky domácího násilí* [online]. Bílý kruh bezpečí [cit.2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>
12. HENDL, J., REMR, J., 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. 372 s. ISBN 978-80-262-1192-1.
13. HOLÁ, I., JEŽKOVÁ, M., KOMÍNKOVÁ, H., et al., 2016. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky* [online]. 2., vydání. Brno: Spondea. 128 s. [cit. 2019-10-26] ISBN 978-80-270-1120-9. Dostupné z: https://www.spondea.cz/_files/userfiles/pdf/Problematika_nasili_zdravotnici.pdf
14. HUNT, E., 2011. Muži jako osoby ohrožené domácím násilím. In: ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, s. 95-98. ISBN 978-80-7367-690-2.
15. CHRŽOVÁ, J. et al., 2016. *#ZaIstanbul: domácí násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí* [online]. Praha: Český svaz žen z.s.. 99 s. [cit. 2019-12-10] ISBN 978-80-87227-04-6. Dostupné z: <http://www.rovnesance.cz/sbornik-zaistanbul/>
16. JEŽKOVÁ, V., 2016. *Právek proti násilí na ženách: bílá místa české legislativy*. Praha: ProFem. 143 s. ISBN 978-80-904564-7-1.
17. JEŽKOVÁ, V., VOŇKOVÁ, J., 2018. *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí* [online]. 9., aktualizované a doplněné vydání. Praha: ProFem. 129 s. [cit. 2019-10-26] ISBN 978-80-904564-8-8. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/vydali-jsme/publikace/a/vase-pravo-1>
18. Návrh poslanců Jana Kasala, Anny Čurdové, Evy Dundáčkové, Zuzky Bebarové-Rujbrové na vydání zákona, kterým se mění zákon č.108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. [online]. [cit.2020-06-26]. In: *Sněmovní tisk 46/0 Novela z. o sociálních službách* Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?o=5&T=46>
19. *Novela z. ochrana před domácím násilím*. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=828&ct1=0>

20. OŠANCOVÁ, R., 2012. Specifika krizové intervence u domácího násilí. In: VODÁČKOVÁ, D., *Krizová intervence*. 3. vyd. Praha: Portál, s. 475-481. ISBN 978-80-262-0212-7.
21. PAPERSTEINOVÁ, L., NAVRÁTILOVÁ, J., BOTEK, L., 2019. *Domácí násilí: příručka (nejen) pro pastorační pracovníky*. Praha: Karmelitánské nakladatelství. 109 s. ISBN 978-80-7566-149-4.
22. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada. 184 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
23. STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., 2009. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava: Key Publishing. 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.
24. ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N., 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
25. ŠPATENKOVÁ, N., 2004. *Krize: psychologický a sociologický fenomén*. Praha: Grada. 129 s. ISBN 80-247-0888-4.
26. ŠPATENKOVÁ, N., ŠEVČÍK, D., 2011. Násilí. In: ŠPATENKOVÁ, N., *Krizová intervence pro praxi*. 2. vydání. Praha: Grada, s. 106-135. ISBN 978-80-247-2624-3.
27. *The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence*, 2014. [online]. Council of Europe – Amnesty International. [cit.2020-06-26]. ISBN 978-92-871-7990-6 Dostupné z: <https://www.endfgm.eu/content/documents/studies/Istanbul-Convention-FGM-guide.pdf>
28. *Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí: mýty a fakta*, 2018. [online]. Úřad vlády ČR. [cit.2020-06-26]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/brozura_IU.pdf

29. VÁLOVÁ, I., 2020. *Rada Evropy: Istanbulská úmluva je první mezinárodní smlouva, která zavádí definici pohlaví*. [online]. [cit.2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/03/rada-evropy-istanbulska-umluva-prvni-mezinarodni-smlouva-ktera-zavadi-definici-pohlavi/>
30. VANÍČKOVÁ, E., HANÁČEK, J., KRPÁLKOVÁ, J., PAPEŽOVÁ H., PROKOPOVÁ, Z., ŠEBLOVÁ, J., VITOUŠOVÁ, P., 2018. *Domácí a genderově podmíněné násilí: manuál pro lékaře* [online]. Praha: UK - 3. LF. 59 s. [cit. 2019-11-11]. ISBN 978-80-87878-30-9. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/domaci-a-genderove-podminene-nasili-manual-pro-lekare_15189_3844_3.html
31. *Vodafone foundation announces global plans for app to help those affected by domestic abuse*, 2019. [online]. New Delhi: Contify Telecom News [cit.2020-06-26]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2188548488?accountid=9646>
32. VOJTÍŠEK, P., 2012. *Výzkumné metody: Metody a techniky výzkumu a jejich aplikace v absolventských pracích vyšších odborných škol*. Praha: Vyšší odborná škola sociálně právní v Praze. 54 s. ISBN 978-80-905109-3-7.
33. VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., 2016. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha: proFem. 253 s. ISBN 978-80-904564-5-7.
34. *Výroční zpráva Bílého kruhu bezpečí*, 2019. [online]. BKB, z.s. [cit.2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-udaje-o-organizaci/vyrocnizpravy/>
35. *Výroční zpráva o činnosti JU za rok 2019*, 2020. [online]. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. [cit.2020-06-26]. Dostupné z: http://www.jcu.cz/o-univerzite/dokumenty/annual_report/folder.2004-07-15.1863871332/ju_vzoc2019_cistopis-msmt.pdf/view
36. WALKER, L., E., A., 2007. *The Battered Woman Syndrome*. 2. vydání. [online]. New York: Springer Publishing Company. 511 s. [cit.2020-06-26]. ISBN: 9780826143150 Dostupné z: <https://search.proquest.com/legacydocview/EBC/423629?accountid=9646>.
37. WÜNSCHOVÁ, P., 2014. Rodina a domácí násilí. In: MATOUŠEK, O, PAZLAROVÁ, H. *Podpora rodiny: manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, s. 109-114. ISBN 978-80-262-0697-2.

38. Zákon č. 29/2007 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, 2007. [online]. [cit.2020-06-26]. In: *Sbírka zákonů č. 29 / 2007*, částka 12, s. 222-223. ISSN: 1211-1244. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?o=5&T=46>
39. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, 2012. [online]. [cit.2020-06-26]. In: *Sbírka zákonů č. 89 / 2012*, částka 33, s. 1026-1365. ISSN: 1211-1244 Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2012&cz=89>
40. ZIMMELOVÁ, P., STOLÍN, M., 2006. Rizikové faktory špatného zacházení se seniory. In: BURIÁNEK, J. et al. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, s. 83-86. ISBN 80-7254-914-6.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Dotazník

DOTAZNÍK:

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

jmenuji se Tereza Bandíková a jsem studentkou třetího ročníku bakalářského oboru Sociální práce ve veřejné správě na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V rámci své bakalářské práce se zabývám informovaností studentů JČU o problematice, prevenci, výskytu, následcích a možnostech řešení domácího násilí. Touto cestou bych si Vás dovolila požádat o vyplnění dotazníku, který je určen studentkám a studentům Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Odpovědi budou použity jen pro účel mé bakalářské práce. Dotazník je zcela anonymní. Vyplněním tohoto dotazníku souhlasíte s využitím Vašich odpovědí pro účel mé bakalářské práce.

Děkuji za Vaše odpovědi.

1. Vyberte pohlaví:
 - žena
 - muž
2. Vyberte, na jaké fakultě JČU studujete:
 - Ekonomická fakulta
 - Fakulta rybářství a ochrany vod
 - Filozofická fakulta
 - Pedagogická fakulta
 - Přírodovědecká fakulta
 - Teologická fakulta
 - Zdravotně sociální fakulta
 - Zemědělská fakulta
3. Vyberte typ studijního programu, který studujete:
 - bakalářské
 - magisterské
 - doktorské
4. Kde jste se s domácím násilím setkali nebo jste o něm slyšeli? (možnost výběru více odpovědí)
 - TV
 - rádio
 - internet
 - ze školy
 - přátelé
 - rodina
 - osobní zkušenost
 - nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal/a

5. Co je podle Vás charakteristické pro domácí násilí? (možnost výběru více odpovědí)
- cyklus dlouhodobě se opakujícího násilí
 - jednorázový násilný incident
 - násilí mezi blízkými osobami
 - násilí, ke kterému dochází v soukromí, mimo kontrolu veřejnosti
 - spor
 - jasné rozdělení rolí: oběť X pachatel – jednostranné násilí, násilná a ohrožená osoba si nikdy nemění role
 - intenzita násilných incidentů se zpravidla stupňuje
 - vzájemná potyčka mezi partnery
 - oběť a pachatel žijí ve společné domácnosti
 - možnost jiné odpovědi: _____
6. Domácí násilí může mít projevy:
▪ fyzické	<i>ano</i>	<i>ne</i>
▪ psychické	<i>ano</i>	<i>ne</i>
▪ sexuální	<i>ano</i>	<i>ne</i>
▪ ekonomické	<i>ano</i>	<i>ne</i>
▪ sociální	<i>ano</i>	<i>ne</i>
7. Obětí domácího násilí může být kdokoli:
- ano
 - ne
8. Kdo je podle Vás nejčastější obětí domácího násilí?
- ženy
 - muži
 - děti
 - senioři
 - osoby s postižením
 - možnost jiné odpovědi: _____
9. Pachatelem domácího násilí může být kdokoli:
- ano
 - ne
10. Kdo je podle Vás nejčastějším pachatelem domácího násilí?
- vzdělaný jedinec
 - nevzdělaný jedinec
 - osoba s poruchou osobnosti
 - impulzivní člověk
 - osoba závislá na návykových látkách (alkohol, drogy...)
 - může to být kdokoli
 - možnost jiné odpovědi: _____
11. Jak velký společenský problém podle Vás představuje domácí násilí?
- nejedná se o vážný problém společnosti
 - téma domácího násilí je velice závažné
12. Myslíte, že je společnost dostatečně informována o problematice domácího násilí?
- ano
 - ne

13. Jakou formou by podle Vás bylo možné společnost lépe informovat o problematice domácího násilí?

- internetová kampaň
- TV spoty
- letáky
- rádio spoty
- možnost jiné odpovědi: _____

14. Je podle Vás věnována dostatečná pozornost prevenci vzniku domácího násilí?

- ano
- ne

15. Znáte nějakou organizaci věnující se problematice domácího násilí?

- ano
- ne

pokud ne, pokračujte na otázku č. 17

pokud ano, pokračujte otázkou č. 16

16. Jakou organizaci věnující se problematice domácího násilí znáte?

17. Myslíte, že právní řád České republiky dostatečně pokrývá oblast ochrany obětí domácího násilí?

- ano
- ne
- nevím

18. Slyšeli jste o Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí?

- ano
- ne
- slyšel/a jsem, ale nevím, co přesně znamená

pokud ano: přejděte na otázku č. 19

pokud ne, děkuji za Vaše odpovědi

19. Souhlasíte, aby byla ratifikována Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí na území České republiky?

- ano
- ne
- nejsem srozuměn/a se zněním této Úmluvy

20. Myslíte, že by ratifikace Úmluvy Rady Evropy vedla k lepší informovanosti ohledně problematiky domácího násilí?

- ano
- ne

21. Myslíte, že právní systém České republiky ratifikaci Úmluvy Rady Evropy vyžaduje?

- ano, ratifikace Úmluvy Rady Evropy je nezbytná
- ne, český právní řád body Úmluvy Rady Evropy již zahrnuje

22. Zaškrtněte prosím body, které jsou dle Vašeho názoru pravdivé.

Úmluva rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí: (možnost výběru více odpovědí)

- neuznává násilí na mužích, chrání jen ženy
- vyzdvihuje hodnoty, kterými jsou rovnost nebo lidská důstojnost
- chce smazat biologické rozdíly mezi ženami a muži
- šíří osvětu a prevenci
- odebírá mužům možnost se bránit proti falešným obviněním
- zaměřuje se na větší vzdělávání odborníků ohledně práce s oběťmi
- podněcuje nenávist mezi ženami a muži
- obsahuje opatření v oblasti dostupnosti služeb pro oběti, telefonních linek pomoci apod.

Děkuji za Váš čas věnovaný odpovědím na tento dotazník.

SEZNAM ZKRATEK

tzv.

takzvaně

aj.

a jiný

et al. ?

a kolektiv